

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247
e-mail «Εφημερίου»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
του Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

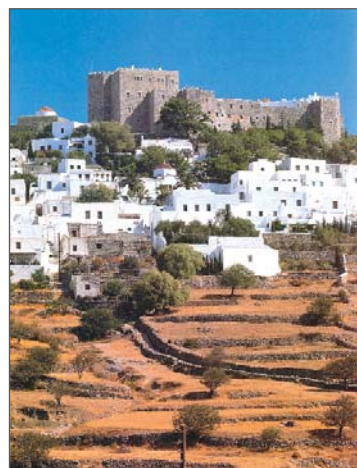
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
Κλάδος Ἐκδόσεων
τῆς Μορφωτικῆς καὶ Ἐπικοινωνιακῆς
Υπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου
Ἀρχιμανδρίτης κ. Διονύσιος Μάνταλος
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Λίτσα Ἱ. Χατζηφώτη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ:
Σωκράτης Μαυρογόνατος
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἰασίου 1 - 115 21 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-7272.356 - Fax 210-7272.380
http://www.apostoliki-diakonia.gr

ΕΞΟΦΥΛΛΟ:

Με την παρουσία πολλῶν ἐπισήμων πραγματοποιήθηκε στὶς 27 Αὐγούστου ἡ ἀνακήρυξη τῆς Πάτμου ἀπὸ τὴν Οὐνέσκο ὡς μνημεῖο Παγκόσμιας Πολιτιστικῆς Κληρονομιάς. Συγκεκριμένα ἡ Ἱ. Μ. Θεολόγου, τὸ Σπήλαιο τῆς Ἀποκαλύψεως καὶ ἡ μεσαιωνικὴ Χώρα ἀποτελοῦν ἐξαιρετικὸ παράδειγμα παραδοσιακοῦ ἑλληνικοῦ θρησκευτικοῦ προσκυνήματος, μὲ ἰδιαίτερα σημαντικὸ ἀρχιτεκτονικὸ ἐνδιαφέρον. Ταυτόχρονα ἐγκαινιάστηκε τὸ Κέντρο Ὁρθόδοξου Πολιτισμοῦ καὶ Πληροφόρησης τῆς Ἱ. Μονῆς καὶ τῆς Ἐξαρχίας τὸ ὁποῖο εἶναι ἐξοπλισμένο μὲ σύγχρονα συστήματα ἐνημερώσεως τῶν προσκυνητῶν σὲ πέντε διαφορετικὲς γλώσσες.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπισκοπικά Γράμματα Σεβ. Μητροπολίτου Ἀχελώου	σελ. 3
Καλοκαιρινές πανηγύρεις Μ.Γ. Βαρβούνη	σελ. 4-5
Ἀποχαιρετισμὸς στὸν Ἱ.Μ. Χατζηφώτη Δημ. Φερούση	σελ. 5
Συμβαίνουν - Συνέβησαν - Θὰ Συμβοῦν	σελ. 6-10
Τὸ Α' Βαλκανικὸ Βυζαντινολογικὸ Συνέδριο στὶς Πρέσπες	σελ. 11
Ὁφελοῦν τοὺς νεκροὺς μας τὰ Μνημόσυνα; Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου	σελ. 12-13
Ἐνα ταξίδι ἀλλιῶτικο ἀπὸ τὰ ἄλλα Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου	σελ. 14-15
Τῆς κγ' Σεπτεμβρίου Εἰς τὴν Σύλληψιν τοῦ Προδρόμου Νικ. Α.Ε. Καλοσπύρου	σελ. 16-17
Διακονία Κοιμητηρίων Πρωτ. Σπυρίδωνος Λόντου.....	σελ. 18-19
Αὐτὸ τὸ γνωρίζατε; Ἀρχιμ. Δανιὴλ Σάπικα	σελ. 19
Πῶς θὰ ξαναβροῦμε τὴ χαμένη κλίμακα; Πρωτ. Βασ. Θερμοῦ	σελ. 20-21
Περὶ τῆς νομιμότητος τελέσεως Βαπτίσεων Ἐγκύκλιος ὑπ' ἀριθμ. 42	σελ. 22-24
Ἡ ἐκκλησιαστικὴ τέχνη τῆς Λευκάδας σὲ ἓνα μουσεῖο Γιάννη Ζαμπέλη	σελ. 25
Εἰδήσεις καὶ Σχόλια Κωνσταντίνου Χολέβα.....	σελ. 26-27
Νέα ἐφ' ἅπαξ	σελ. 28
Βιβλιο-Δισκο-παρουσιάσεις	σελ. 29
Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ: Ἀρχιμ. Παντελεήμονος Μουτάφη	σελ. 30
Φωτογραφικὰ Στιγμιότυπα	σελ. 31

Ἐπισκοπικά Γράμματα

Ἀγαπητὲ Συμπρεσβύτερε,

Οἱ Ναοὶ τῆς ἀγροτικῆς κοινωνίας δὲν διέθεταν «Γραφεῖον τοῦ Ἱερέα». Οἱ Ἐφημέριοι τῶν χωριῶν μας –τοὺς ἐνθυμοῦμαι καλῶς– ἦσαν «κινητὰ» Γραφεῖα: στὴ μία τσέπη τοῦ «ζωστικοῦ» εἶχαν τὴ «σφραγίδα» τοῦ Ναοῦ καὶ τὸ ταμπὸν καὶ στὴν ἄλλη τὸ ἐπιτραχήλι καὶ τὸν Σταυρὸ τοῦ Ἀγιασμοῦ. Καὶ τοῦτο, διότι οἱ Ἐφημέριοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦσαν κυρίως «ποιμένες» καὶ ὄχι «γραφειάδες». Ἡ διακονία τοὺς ἦταν κυρίως «κινητικὴ». Οἱ εὐλαβεῖς ἐκεῖνοι ἀδελφοὶ μας ἐκινουνοτο συνεχῶς ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι καὶ ἀπὸ χωράφι σὲ χωράφι, γιὰ νὰ συναντήσουν τοὺς ἐνορίτες τοὺς καὶ νὰ τοὺς μεταδώσουν τὴ θεϊκὴ Χάρη.

Σήμερα, ὅλοι οἱ Ναοὶ, ἰδίως τῶν ἀστικῶν Ἱερατειῶν, διαθέτουν ἰδιαίτερο Γραφεῖο τοῦ Ἱερέα. Ἡ πρὸ σημαντικὴ, ὅμως, ἀλλαγὴ εἶναι τὸ ὅτι οἱ σημερινοὶ Ἐφημέριοι ἔχουν ἐγκλωβιστεῖ μέσα στὰ Γραφεῖα τῶν Ναῶν καὶ λειτουργοῦν, ὡς ἐκκλησιαστικοὶ γραμματεῖς, σὲ ὥρες Γραφείου: 8-12 π.μ. καὶ 4-8 μ.μ.! Μὲ τὸν τρόπο αὐτό, ἔχει σχεδὸν καταργηθεῖ ἡ ἔξω τοῦ Ναοῦ κινητικὴ διακονία τοῦ Ἐφημερίου. Ἡ ἀνωμαλία εἶναι διπλή: καὶ ὁ Ἐφημέριος παραμένει ἐγκλειστος καὶ ἀκίνητος ἐντὸς τοῦ Γραφείου καὶ οἱ Ἱερόιτες ζοῦν ἐγκλωβισμένοι στὸ δικό τους κόσμο!

Ἡ ἀνωμαλία αὐτή, ὅπως καὶ σὺ θὰ διαπιστώνεις, ἔχει καταλυτικὲς ἐπιπτώσεις στὴν λειτουργία τῆς Ἱερατείας. Διότι, ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ὁ Ἱερέας ἀπομονώνεται καὶ χάνει τὴν

ἐπαφή του μὲ τὸ ποίμνιό του καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο οἱ ἐνορίτες ἀπομακρύνονται καὶ ἀποκόπτονται ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴ τους κοινότητα.

Πῶς μπορεῖ νὰ διορθωθεῖ ἡ κατάστασις αὐτή; Γιὰ τὶς ἀστικὲς Ἱερατείες, ὅπου ὑπηρετοῦν περισσότεροι τοῦ ἐνός Ἐφημέριοι, προσφέρεται ἡ ἐξῆς λύσις: ὁ ἐνας Ἱερεὺς ποὺ λειτουργεῖ ὡς Ἐφημέριος τῆς ἑβδομάδος, μπορεῖ νὰ ἀσκεῖ καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ Γραμματέως τοῦ Γραφείου. Οἱ ἄλλοι, ὅμως, Ἐφημέριοι, δύο ἢ τρεῖς ἢ τέσσερις ἢ πέντε κ.λπ. νὰ κινουνοται ἐκτὸς τοῦ Γραφείου καὶ ἐκτὸς τοῦ Ναοῦ.

Ἐάν, ὅμως, εἶσαι μόνος, τότε πρέπει νὰ προσπαθήσεις νὰ συνδυάσεις τὴν ἀκίνησιὰ τοῦ Γραμματέα μὲ τὴν κινητικὴ λειτουργία τοῦ ποιμένα. Νὰ εἶσαι στὸ Γραφεῖο τοῦ Ναοῦ σὲ ὥρες ποὺ διευκολύνουν τοὺς ἐνορίτες σου νὰ σὲ ἐπισκεφθοῦν. Νὰ κινεῖσαι ἔξω ἀπὸ τὸ Ναὸ, ὅταν οἱ ἐνορίτες σου δὲν πρόκειται νὰ σὲ ἀναζητήσουν στὸ Ναὸ. Ἄλλωστε, σήμερα, γιὰ τὶς ἐκτακτὲς περιπτώσεις, οἱ ἐνορίτες σου μποροῦν νὰ σὲ καλοῦν στὸ Κινητό!

Ἡ ἀριστη λύσις, τοῦλάχιστον γιὰ τὶς μεγάλες (τεράστιες) ἀστικὲς Ἱερατείες, εἶναι ἡ πρόσληψη ἐνός λαϊκοῦ Γραμματέα, ὁ ὁποῖος, εἴτε μὲ μερικὴ εἴτε μὲ πλήρη ἀπασχόλησις, θὰ ἀναλάβει τόσο τὴ γραμματικὴ ἐργασία τοῦ Ναοῦ ὅσο καὶ τὴν ὀργάνωσις καὶ ἐπιμέλεια τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου τῆς Ἱερατείας.

Μὲ πολλὰς εὐχὰς
† Ὁ Α.Ε.

ΣΤΟΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ πολιτισμό ο χρόνος διακρίνεται στις μέρες των γιορτών και στις μέρες της εργασίας, του καθημερινού παραγωγικού μόχθου. Η ξεκούραση και η αναψυχή εξαγιάζεται με την θρησκευτική γιορτή, προς τιμήν κάποιου σημαντικού για την ζωή της κοινότητας αγίου, αποκτά νέο νόημα και συνδυάζει την πνευματική τρυφή με την σωματική απόλαυση. Η σοφή έναλλαγή πανηγυριών και εργασιμών ημερών, ξεχωριστών στιγμών και καθημερινότητας, δίνει νέο, ξεχωριστό νόημα στη ζωή του λαϊκού ανθρώπου και φανερώσει το μοναδικό του δέσιμο με την Όρθοδοξία και την Έκκλησία μας.

Καθώς η καλοκαιρινή περίοδος είναι χρόνος

Καλοκαιρινές πανηγύρεις

Μ. Γ. ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ
 Άναπληρωτής Καθηγητής
 του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

έντονης αγροτικής εργασίας, πολλά είναι τα καλοκαιρινά θρησκευτικά πανηγύρια που σπάζουν την μονοτονία αυτή και ξεκουράζουν, πνευματικά και σωματικά, τον παραδοσιακό άνθρωπο. Μια πρόχειρη σταχυολόγηση του λαϊκού θρησκευτικού βίου διαφόρων ελληνικών περιοχών οδηγεί σε ένα σχετικό κατάλογο καλοκαιρινών πανηγύριων: το Γενέθλιον Ιωάννου του Προδρόμου (24 Ιουνίου), ή κατάθεση της τιμίας εσθής της Θεοτόκου (2 Ιουλίου: Παναγία Καψοδεματούσα), ή αγία Κυριακή (7 Ιουλίου), ή αγία Μαρίνα (17 Ιουλίου), ο προφήτης Ηλίας (20 Ιουλίου), ή αγία Άννα (25 Ιουλίου), ή Μεταμόρφωσις του Σωτήρος (6 Αυγούστου), ή Κοίμησις της Θεοτόκου (15 Αυγούστου), ή απόδοσις της εορτής της Κοιμήσεως (23 Αυγούστου: Έννιαμέρα της Παναγίας), ο άγιος Φανούριος (27 Αυγούστου), ή αποτομή της κεφαλής του Τιμίου Προδρόμου (29 Αυγούστου), ο άγιος Αλέξανδρος (30 Αυγούστου) και η Τιμία Ζώνη της Θεοτόκου (31 Αυγούστου) αποτελούν τα κυριότερα τιμώμενα πρόσωπα και γεγονότα της σημαντικότερης αυτής εορτολογικής περιόδου.

Οι πανηγυρίζοντες ναοί, ξωκλήσια και παρεκκλήσια, είναι διάσπαρτοι και καθαγιάζουν, με

την παρουσία τους το ελληνικό αγροτικό τοπίο. Στολισμένοι με λουλούδια και άρωματικά φυτά, άσπρισμένοι και κοσμημένοι από την ελληνική σημαία, που λειτουργεί ως έθνικό και έορταστικό σύμβολο, δέχονται και παρηγορούν από τον κάματο και το άγχος της καθημερινότητας, χιλιάδες πιστών. Κατά τόπους, και ανάλογα με τις τοπικές λατρευτικές συνήθειες, προσφέρονται άρτοι, γλυκίσματα ή κοινό πανηγυρικό και έορταστικό φαγητό, ή συμμετοχή στο όποιο συσφίγγει και ανανεώνει τους δεσμούς των μελών της κοινότητας. Λειτουργούν, τά καλοκαιρινά πανηγύρια μας, σε όλα τα επίπεδα που διαρθρώνουν την παραδοσιακή ζωή, καθώς έχουν λατρευτική, κοινωνική, ψυχαγωγική, πνευματική και οικονομική ουσία και λειτουργικότητα. Τα παραδοσιακά καλοκαιρινά μας πανηγύρια αναδεικνύουν την ορθόδοξη ανθρωπολογία, καθώς φροντίζουν τον άνθρωπο ως ψυχοσωματική ένότητα, κι εδώ ίσως βρίσκεται η ουσία της απήχησής τους στον λαό μας.

Είναι δύσκολο, σχεδόν αδύνατο, να ανοίξει κανείς κάποιο δημοσίευμα ή βιβλίο τοπικής λαογραφίας, ή να καταγράψει και να συμβουλευθεί τις μνήμες κάποιου λαϊκού πληροφορητή, χωρίς να βρεί πυκνές και συναισθηματικά φορτισμένες αναφορές στα καλοκαιρινά πανηγύρια του συγκεκριμένου τόπου. Ακόμη και στους ανεργάτιστους, συγκεχυμένους και άγχωτικούς καιρούς μας, που οι παραδοσιακές νοοτροπίες έχουν ανατραπεί, και που ευκαιρίες για διασκέδαση παρουσιάζονται καθημερινά και άνεξελεγκτα, συχνά χωρίς ποιότητα και μέτρο, τα καλοκαιρινά πανηγύρια συνεχίζουν να αποτελούν ευδιάκριτους σταθμούς στο λαϊκό έορτολόγιο κάθε περιοχής, σημαδιακά και όριακά σημεία της τοπικής ταυτότητας, βιούμηνης και προβαλλόμενης, πραγματικής και φανταστικής.

Στις μέρες μας μάλιστα, τα πανηγύρια αυτά απέκτησαν –ή τέλος πάντων ανέπτυξαν– και την λειτουργικότητα μιας νέας συνάντησης των αποδήμων του χωριού, με ευχαριστηριακή άφετηρία και κοινωνικές προεκτάσεις. Συχνά οι έθνοτοπικοί σύλλογοι είναι αυτοί που αναδεικνύουν, αναβιώνουν ή συνεχίζουν τα πανηγύρια, με πλήρη την συνείδηση ότι πρόκειται για όριακά φαινόμενα στην τοπική πνευματική και πολιτιστική ζωή. Κι αυτό βεβαίως δείχνει ότι τα καλοκαιρινά πανηγύρια μας συνεχίζουν να είναι ζωντανά στη

συνείδηση του λαού μας, να αποτελούν ουσιαστικό κομμάτι της ζωής του και να εκφράζουν την ψυχοσύνθεση, τις προθέσεις, την πίστη και την βιωματική του φιλοσοφία.

Από την άποψη αυτή η λαϊκή συμμετοχή στα έξοχικά καλοκαιρινά αυτά πανηγύρια αποτελεί και μια έμπρακτη απάντηση σε όσους θέλουν, θεωρητικά ή έφαρμοσμένα, να διαχωρίσουν την όμαδική δημιουργία του λαού μας από την εκκλησιαστική ζωή και πράξη. Από τα πανηγύρια καταφαίνεται πως στη συνείδηση του λαού ή Όρθοδοξία, με τις λατρευτικές της έκδηλώσεις και το λαμπρό λατρευτικό τυπικό της, είναι ουσιώδης και μοναδικός παράγοντας της άτομικής και κοινωνικής μας ύπαρξης. Κάθε άποκοπή από τις παραδόσεις αυτές θα αποτελέσει ολέθρια διακοπή του ζωογόνου όμφάλιου λώρου, που αιώνες τώρα τροφοδοτεί το Γένος και του χαρίζει την μοναδική και πολύτιμη ιδιοπροσωπία του.

Η ιστοπεδωτική παγκοσμιοποίηση δεν θα μπορέσει να αλλοιώσει τις μακροχρόνιες αυτές ιστορίες, που δεν είναι καταστάσεις έπιβεβλημένες, αλλά εξέλιξεις όμαλά διαμορφωμένες, οι όποιες εκφράζουν τον έσώτατο ψυχισμό του λαού μας. Ένός λαού που συνήθισε και θέλει να συμβαδίζει όμαλά με την Έκκλησία του, την θεοϊδρυτή κιβωτό της σωτηρίας μας, και για τον όποιο ή εκκλησιαστική και λατρευτική ζωή είναι τρόπος έκφρασης άπαρασάλευτος και αίρεσις βίου άνεπιτήδευτος, είλικρινής και πρωταρχική.

Έπι του πιεστηρίου πληροφορηθήκαμε με πολύ μεγάλη χαρά τή σύλληψη των δραστών της κλοπής της εικόνας της Θεοτόκου από την Ίερά Μονή Έλώνης και την έπιστροφή της στη θέση της.

Άποχαιρετισμός στον Ί. Μ. Χατζηφώτη

Άναλογιζόμενοι, φίλε, την ώρα της Έξοδίου Άκολουθίας στην Άγία Ειρήνη Αιόλου τα χρόνια που σε γνωρίζω και προσπαθούσα να μαζέψω στη μνήμη μου αυτά που δημιούργησες στη σχετικά σύντομη ζωή σου. Τα κάπου διακόσια βιβλία σου για την Άλεξάνδρεια, τον Καβάφη, τον Κόντογλου το Άγιο Όρος, τα Δωδεκάνησα, τα μοναστήρια, το λαϊκό πολιτισμό, τα ποιήματά σου και τόσα άλλα. Τα περιοδικά που εξέδωσες με την άγωνία σου να διασώσεις, να προσφέρεις, να δώσεις βήμα σε αδύνατους, το Φοίβο, τα Κριτικά Φύλλα, την Παράδοση. Τους συλλόγους που ξεκίνησες για να προσθέσεις το δικό σου πετραδάκι στον πολιτισμό και την κληρονομιά του τόπου μας, τους Φίλους του Άγιου Όρους, τον Όμιλο για την Παράδοση της Ρωμιοσύνης. Τις έκπομπές που έκανες από παλιά στην ΕΡΤ και με την άστείρευτη γνώση σου μετέδιδες την άγάπη σου για την ιστορία, την λογοτεχνία, το μεράκι της Ρωμιοσύνης. Τον άγώνα για το στέρωμα του Ρ/Σ της Έκκλησίας, που με το δικό σου όνομα πήρε την πρώτη άδεια για είδήσεις. Την «Έκκλησιαστική Άλήθεια», που έγώ σου έδωσα το πρώτο φύλλο της και σύ την άγάπησες και την έκανες σκοπό σου για τόσα χρόνια. Την έκπροσώπηση της Έκκλησίας στα Μέσα Ένημέρωσης, μια άποστολή για την όποια πολλοί θα σε ζηλεύουν πάντα και πολύ περισσότεροι θα αναπολούν τή δυναμική και τίμια παρουσία σου, την εύστροφία και τις γνώσεις σου. Τα άναριθμητά άρθρα σε όλο σχεδόν το φάσμα του Τύπου με θέσεις ουσιαστικές και τεκμηριωμένες, τις όμιλιές σου σε όλη την Ελλάδα και το έξωτερικό, ακούραστος, πρόθυμος, άφιλοχρήματος. Μά πιό πολύ την ανθρωπιά σου, την άλληλεγγύη σε όποιον προσέτρεχε σε σένα, την χωρίς άντάλλαγμα προσφορά! Και πόσα άλλα κι άλλα που θέλουν καιρό και ψάξιμο. Ποιός να τα θυμηθεί ή να τα ξέρει όλα. Ποιός σε προλάβαινε! Δεν εύρισκα λογαριασμό εκείνη την ώρα και παρά την όδύνη του χωρισμού σε μακάριζα, γιατί άλλοι θα χρειάζονταν δυό ζωές για να κάνουν αυτά που έκανες στα 62 σου χρόνια. Και σε μακάριζα περισσότερο γιατί πέρα από όλα αυτά, για τα όποια όχι σπάνια πληρώθηκες με άχαριστία, έκανες με περίσκεψη και φόβο Θεού μία σπουδαία επένδυση ζωής: τα τρία παιδιά σου. Στο πρόσωπό τους συνεχίζεται ή δική σου παρουσία εδώ κάτω.

Καλή άνάσταση φίλε Γιάννη!

Δημήτρης Φερούσης

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης στο Αιγαίο

Τη Λέσβο και τη Σάμο επισκέφθηκε τον Αύγουστο (16-20.08.06) ή Α.Θ.Π. ο Οικουμ. Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος. Στη Λέσβο προέστη των εορτών για τη συμπλήρωση 200 ετών του β' Ναού του Παλλεσβιακού Προσκυνηματος Παναγίας Ἀγιάσου, ἔθεσε τὰ θεμέλια τοῦ Γηροκομείου Μυτιλήνης, ἐπισκέφθηκε τὴν Ἱ.

Μ. Ἀγ. Ραφαήλ κ.λπ. Στὴ Σάμο, ὅπου παρέστη καὶ ὁ Μακ. κ. Χριστόδουλος, ἐγκαινίασε τὸ Ἐκκλησιαστικό, Πολιτιστικό καὶ Πνευματικό Κέντρο τῆς Ἱ. Μ. Σάμου, κατασκευὴ πού χρηματοδότησε τὸ Ἴδρυμα «Στ. Νιάρχος», ἐπισκέφθηκε πόλεις Μονές καὶ Ἐνορίες τοῦ νησιοῦ, τὸ Παλαιοντολογικὸ Μουσεῖο κ. ἄ.

Δημερίδα για τὴν Ἱερατικὴ Οἰκογένεια

Δημερίδα με θέμα «Ἡ Ἱερατικὴ Οἰκογένεια» ὁργανώθηκε ἀπὸ τὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου στὸ Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν Ἱ. Μ. Πεντέλης (1-2/09/06). Οἱ ἐργασίες τῆς Δημερίδας, φορεὺς διοργανώσεως τῆς ὁποίας ἦταν ἡ Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Γάμου καὶ Οἰκογένειας, ἄρχισαν με εἰσῆγηση τοῦ Προέδρου τῆς, Σεβ. Χαλκίδος κ. Χρυσόστομου, ὁ ὁποῖος τόνισε μεταξύ ἄλλων ὅτι: «Ἡ Ἱερατικὴ οἰκογένεια πρέπει ἀρμονικὰ νὰ εἶναι ἐνωμένη με τὸν Ἐπίσκοπο, ὅπως οἱ χορδὲς στὴν κιθάρα, ὥστε νὰ μελωδεῖται ἡ δοξολογία τοῦ μεγάλου Ἀρχιερέως καὶ αἰωνίου Ἱερέως Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄλλὰ κι ἐκεῖνη κάτω ἀπὸ τὸ ὠμοφόριο τοῦ Ἐπισκόπου τῆς θέλει νὰ αἰσθάνεται τὴν ἀσφάλεια καὶ τὴν ζεστασιά πού νοιώθουν τὰ νοσσία

ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς ὄρνιθας». Κατόπιν ὁ Μακ. κ. Χριστόδουλος τόνισε, μεταξύ ἄλλων, ὅτι «ἡ Δημερίδα αὐτὴ εἶναι τὸ προῖον καὶ ὁ καρπὸς μίας ἀξιόχρεου μερίμνης τῆς Ἱεραρχίας γιὰ τὴν Ἱερατικὴ οἰκογένεια καὶ τὰ προβλήματά τῆς». «Εἶναι γνωστὸ καὶ ἀποδεκτό», εἶπε, «ὅτι αὐτὰ τὰ προβλήματα, ὁποιαδήποτε καὶ ἔαν εἶναι, πρωτίστως καλοῦνται νὰ τὰ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ἀντιμετώπισουν καὶ νὰ τὰ ἐπιλύσουν τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν». «Ὅμως», σημείωσε, «καὶ οἱ Ἐπίσκοποι καὶ ὅλοι μαζί ἔχουμε χρέος νὰ ἐγκύβουμε πάνω σὲ αὐτὰ τὰ προβλήματα καὶ νὰ καταθέσει ὁ καθένας τὴ μαρτυρία του γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή τους». Τὸ κυρίως μέρος τῆς Δημερίδας ἄρχισε με τὴν εἰσῆγηση τοῦ Σεβ. Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Παύλου με θέμα: «Ὁ ὑποψήφιος Ἱερέας καὶ ἡ μέλλουσα σύζυγός του». Ὁ Σεβ. ἀναφέρθηκε ἀναλυτικὰ στὰ κριτήρια ἐπιλογῆς συζύγου ἀπὸ ἓνα ὑποψήφιο κληρικό, στὸ πὼς μιὰ νέα κοπέλα ὑποψήφια πρεσβυτέρα βλέπει τὴν ἱεροσύνη, τοὺς φόβους, τῆς ζωῆς καὶ τὰ βάρη μιᾶς ἱερατικῆς οἰκογενείας, καθὼς καὶ στὰ θλιβερά περιστατικὰ πού μπορεῖ νὰ συμβοῦν (χρηεῖα, ἐγκατάλειψη ἀπὸ τὴν πρεσβυτέρα τῆς οἰκογενείας τῆς κ.ἄ.) Ὁ Σεβ. ἀναφέρθηκε ἐπίσης στὴν εὐθύνη τοῦ Ἐπισκόπου γιὰ τὴν ἱερατικὴ οἰκογένεια καὶ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ νεοαρῶ ἱερατικοῦ ζεύγους ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ἱερεῖς. Ἀκολούθησαν οἱ εἰσηγήσεις: «Ἡ Ἱερατικὴ οἰκογένεια ἐκτὸς τῶν Ἑλληνικῶν συνόρων», ἀπὸ τοὺς Πρεσβ. κ. Στ.

Ἀλεξόπουλο τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ Πρεσβ. κ. Δ. Μπαθρέλο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς. «Ψυχοδυναμικὲς καὶ πνευματικὲς διαστάσεις τοῦ Ἱερατικοῦ ζεύγους», ἀπὸ τὸν Πρωτ. κ. Β. Θερμό. «Ἡ ματιὰ τῆς πρεσβυτέρας», ἀπὸ τὴν Πρεσβυτέρας κ. Ν. Γκαραγκούνη, ὀδοντίατρο, τῆς Ἱ. Μ. Νικοπόλεως, κ. Φ. Καλλιακμάνη, Θεολόγο, τῆς Ἱ. Μ. Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως καὶ ἡ κ. Ἑλ. Γαρωτῆ, Δ. Ὑπάλληλο, τῆς Ἱ. Α. Α. «Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν παιδιῶν», με ὁμιλητὲς τρία παιδιά ἱερέων, τοὺς κ. Κ. Μπλάθρα, Θεολόγο - Δημοσιογράφο, κ. Β. Κέλπη, Πύχ. Τ.Ε.Ι Ἡλεκτρονικῆς καὶ κ. Σ. Κωστάκη, Ἀξιωματικό τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ. «Σχέσεις Ἱερατικοῦ ζεύγους καὶ Ἐπισκόπου», με ὁμιλητὴ τὸν Σεβ. Χαλκίδος κ. Χρυσόστομο. Μετὰ ἀπὸ κάθε εἰσῆγηση ἀκολούθησε συζήτηση ἐπ' αὐτῆς. Ἡ Δημερίδα ἔκλεισε με γενικὴ συζήτηση, διατύπωση προτάσεων καὶ ἐξαγωγή συμπερασμάτων. Στὸ θέμα αὐτό, τόσο ἐνδιαφέρον καὶ καυτὸ γιὰ τοὺς Κληρικούς μας, θὰ ἐπανέλθουμε στὰ προσεχῆ μας τεύχη.

Ἴδρυμα τῆς «Ἀλληλεγγύης» γιὰ τοὺς ἀστέγους στὸν Πειραιᾶ

Τὰ ἐγκαινία τῆς Στέγης «Ἀνακούφιση» (ὀδ. Ὀμηρίδου Σκυλίτση 19) τῆς Μ.Κ.Ο. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἀλληλεγγύη» καὶ τοῦ Δήμου Πειραιῶς, ἡ ὁποία θὰ φιλοξενεῖ τοὺς ἀστέγους τῆς πόλης, τέλεσε στὶς 13. 09 06 ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος. Ἡ Στέγη «Ἀνακούφιση» ἀνακαινίσθηκε ἀπὸ τὴν Μ.Κ.Ο. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἀλληλεγγύη» καὶ τὴν ὑπηρεσίες τοῦ Δήμου Πειραιῶς καὶ πρόκειται νὰ συμβάλλει σὲ μεγάλο βαθμὸ στὴν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος τῶν ἀστέγων τῆς εὐρύτερης περιοχῆς. Ὁ Μακ. ἀναφέρθηκε στὶς δραστηριότητες πού ἔχει ἀναλάβει ἡ Ἐκκλησία γιὰ τὴ στήριξη τῶν πασχόντων συνανθρώπων μας (συσσίτια, προσφορά εἰδῶν ἐνδυσης καὶ ὑπόδησης, δημιουργία νέων ἰδρυμάτων κ.λπ.) καὶ εὐχαρίστησε τὸν

Δήμαρχο Πειραιῶς κ. Χρ. Ἀγραπίδη, τὴν Πρόεδρο τῆς Δημοτικῆς Ἐπιχειρήσεως Κοινωνικῆς Μέρимνας τοῦ Δήμου κα. Πασχαλίνα Καλαγιᾶ-Καραμαλάκου, τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Πειραιῶς καὶ τὸν Γενικὸ Διευθυντὴ τῆς Μ.Κ.Ο. «Ἀλληλεγγύη» κ. Δ. Φουρλεμάδη γιὰ τὴ συμβολή τους στὴ δημιουργία αὐτοῦ τοῦ ἔργου.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ο νέος Αρχιεπίσκοπος Κρήτης

Ο ως τώρα Μητροπολίτης Χανίων κ. Ειρηναίος εξέλεγη Αρχιεπίσκοπος Κρήτης σε διαδοχή του κοιμηθέντος πολιοῦ και πολύ αγαπητοῦ Αρχιεπισκόπου Κρήτης Τιμοθέου, ο οποίος κηδεύτηκε με τιμές και βαθύ σεβασμό από το ποίμνιό του. Ο νέος Αρχιεπίσκοπος είναι 73 ετών, με βαθιά θεολογική κατάρτιση (απόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης και τοῦ Κολλεγίου τοῦ Ουέστμινστερ), σημαντικό ποιμαντικό και κοινωνικό ἔργο στὴ Μητρόπολή του τὴν ὁποία ποίμανε ἐπὶ τριάντα χρόνια και θεωρεῖται ἄνθρωπος χαμηλῶν τόνων. Ἡ ἐνθρόνισή του πραγματοποιήθηκε με παλλαϊκὴ συμμετοχὴ στὶς 23.09.06 στὸ Ἡράκλειο.

Ἐξεδήμησε ὁ Μητροπολίτης Κορίνθου

Ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον στὶς 16 Αὐγούστου, στὴν κατοικία του στὸ Σίγρι τῆς Δυτικῆς Λέσβου, πλήρης ἡμερῶν, σε ἡλικία 87 ἐτῶν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου, Σικυῶνος, Ζεμενοῦ, Ταρσοῦ και Πολυφέγγους, κυρὸς Παντελεήμων, κατὰ κόσμον Παντελεήμων Καρανικόλας. Σύμφωνα με ἐπιθυμία του ἡ ἐξόδιος Ἀκολουθία και ἡ ταφή τελέσθησαν στὴν Ἱ. Μ. Λειμῶνος τῆς Λέσβου. Ο ἐκλιπὼν γεννήθηκε τὸ 1919 στὸ Κρανίδι Ἑρμιονίδος. Σπούδασε στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τῶν Ἀθηνῶν και στὸ Βασιλικὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Λονδίνου. Διακόνησε τὴν Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν θέση τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱ. Μ. Χίου καθὼς και τοῦ Προϊσταμένου σε Ἱ. Ναοὺς τῆς Αρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Διατέλεσε Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, μέλος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὑπηρέτησε ὡς Καθηγητὴς τῆς Σχολῆς Ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς και Στρατιωτικῶν Ἱεροκήρυκας στὸν Ἑλληνοϊταλικὸ πόλεμο τοῦ 1940. Τὸ 1958 ἐξελέγη Βοηθὸς Ἐπίσκοπος στὴν Ἱ. Αρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀχαΐας» και τὸ 1965 ἐξελέγη Μητροπολίτης Κορίνθου, Σικυῶνος, Ζεμενοῦ, Ταρ-

σοῦ και Πολυφέγγους. Στὶς 12 Ἰουνίου 1990 ἀνακηρύχθηκε Ἐπίτιμος Διδάκτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν. Στὶς 29 Δεκεμβρίου 1995 ἡ Ἀκαδημία τῶν Ἀθηνῶν τὸν βράβευσε γιὰ τὸ πλούσιο και περισπούδαστο συγγραφικὸ του ἔργο. Διετέλεσε ἐπίσης μέλος τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ παρελθόντος ἔτους.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Εἰρηνικὴ Ἐπίσκεψη στὴ Φιλανδία

Ἐπίσημη εἰρηνικὴ ἐπίσκεψη στὴν Αὐτόνομη Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Φιλανδίας πραγματοποιήθηκε ἀπὸ 4 ὡς 8 Αὐγούστου 2006 ὁ Μακ.

Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς παραμονῆς του ὁ κ. Χριστόδουλος εἶχε ἐπαφές με τὸ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο Καρελίας και πάσης Φιλανδίας κ. Λέοντα, ἐπισκέφθηκε τὴν Ἱ. Μ. Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος στὸ Βάλαμο, τὴν Ἱ. Μ. Ἀγίας Τριάδος (Lintula), τὸ Ὀρθόδοξο Ἐκκλησιαστικὸ Μουσεῖο τῆς Φιλανδίας, εἶχε σειρά ἐπαφῶν με κρατικούς ἀξιωματούχους τῆς Φιλανδίας, πολιτειακούς παράγοντες τῆς πόλης τοῦ Ἐλσίνκι και θρησκευτικούς ἡγέτες Ἐκκλησιῶν και τὸν πρέσβη τῆς χώρας μας στὸ Ἐλσίνκι, κ. Δημήτριο Λούνδρα. Πρὶν ἀπὸ τὴν ἀφιξή του στὴ Φιλανδία ὁ Μακαριώτατος ἐπισκέφθηκε ἀνεπισήμως τὴν Σουηδία.

Ἐγκαίνια αἵθουσας τελετῶν

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς 9ης Ἰουλίου, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἐλευθερουπόλεως κ.κ. Χρυσόστομος τέλεσε με τὴ δέουσα μεγαλοπρέπεια τὰ ἐγκαίνια στὸ Ἀρχονταρικὸ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Παρασκευῆς. Στὴν τελετὴ συμμετείχαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ζιχνῶν και Νευροκοπίου κ. Ἱερόθεος, οἱ Πρωτοπρεσβύτεροι κ. Θεοχάρης Καλπάκογλου και κ. Χρήστος Τσολακίδης, ὁ Διάκονος κ. Ἀλέξιος Μιχαηλίδης, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Δήμου Παγγαίου κ. Βαρσάμης Μαλακόζης, Δημοτικοὶ Σύμβουλοι, και πλῆθος πιστοῦ λαοῦ. Κατὰ τὴν τέλεση τοῦ Ἀγιασμοῦ τῶν Ἐγκαϊνῶν ὁ Σεβασμιώτατος ἐπαίνεσε ὅλους ὅσοι συνέβαλαν στὴν ἀνοικοδόμηση τοῦ Ἀρχονταρικίου και εὐχήθηκε νὰ εἶναι καρποφό-

ρες πνευματικά οἱ ἐπιτελούμενες στὸν ἐγκαϊνιασμένω χώρῳ τῆς αἵθουσας συνάξεις-συνατήσεις τῶν πιστῶν, ὑπὸ τὴν προστασία και τὸν φωτισμὸ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς.

Ἀνθρωπιστικὴ βοήθεια στὸ Λίβανο

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀνταποκρινόμενη ἄμεσα στὴν ἔκκληση τοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν Μ. Ἀνατολῆς γιὰ τὴν ἀποστολὴ ἀνθρω-

πιστικῆς βοήθειας συγκέντρωσε 80 τόνους σε φαρμακευτικὸ ὑλικό, τρόφιμα και εἶδη πρώτης ἀνάγκης, προσπάθεια στὴν ὁποία συνέβαλε ἐκ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

παραλλήλου πλήθος πιστών. Το κλιμάκιο της ανθρωπιστικής αποστολής της Εκκλησίας της Ελλάδος υπό τον Μακαριώτατο, τον οποίο συνοδεύουν οι Σεβ. Μητροπολίτες Νικαίας κ. Ἀλέξιος, Πατρῶν κ. Χρυσόστομος, ὁ Ἀρχιμ. κ. Τιμόθεος Ἄνθης, Ἐκπρόσωπος Τύπου τοῦ Μακαριωτάτου, ὁ Γ. Διευθυντής τῆς Μ.Κ.Ο «Ἀλληλεγγύη» κ. Δ. Φουρλεμάδης καὶ στελέχη τοῦ Ὑπ. Ἐξωτερικῶν, μετέβη στὴ Δαμασκὸ τὸ Σάββατο 19 Αὐγούστου. Ὁ Μακαριώτατος συναντήθηκε μετὰ τὸν Μακ. Πατριάρχη Ἀντιοχείας καὶ Πάσης Ἀνατολῆς κ. Ἰγνάτιο καὶ τοῦ παρέδωσε ἐπιταγὴ 17.500 € ὡς οικονομικὴ βοήθεια.

Κατόπιν μετέβη πεζὸς ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο Ἀντιοχείας στὸ Κέντρο All Muhish καὶ παρέδωσε στὸν Ὄργανισμό 40 τόνους ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας γιὰ τοὺς πληγέντες ἀπὸ τὸν πόλεμο στὸ Λίβανο. Στὴ συνέχεια μετέβη στὸ Κέντρο Συγκέντρωσης ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας τῆς «Ἐρυθρᾶς Ἡμισελίνου», ὅπου καὶ προσέφερε ἄλλους 10 τόνους ἀνθρωπιστικοῦ ὑλικοῦ, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι 40 τόνοι τῆς ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας πρὸς τοὺς πληγέντες τοῦ πολέμου διοχετεύθηκαν ἀπευθείας στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ Λιβάνου ἀπὸ τὴν Μ.Κ.Ο. τῆς Ἐκκλησίας «Ἀλληλεγγύη».

Γενικὸ Ἱερατικὸ Συνέδριο τῆς Ἱ. Μ. Δρυϊνουπόλεως

Μέσα σὲ κλίμα πνευματικῆς χαρᾶς καὶ ἀνατάσεως πραγματοποιήθηκε καὶ φέτος τὸ Γενικὸ Ἱερατικὸ Συνέδριο (12ο στὴν σειρά) τῆς Ἱ. Μ. Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης, στὴν Ἱ. Μ. Ταξιαρχῶν («Γκούρας»), κοντὰ στὸ Ἀηδονοχώρι. Στὸ Συνέδριο ἔλαβε μέρος καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Κοσμάς. Ὅλοι ἔζησαν ἓνα τριήμερο εὐλογημένο, κατὰ κοινὴ ὁμολογία. Στὸ τέλος τοῦ Συνεδρίου, διὰ βοῆς, ἐνεκρίθη Ψήφισμα, στὸ ὁποῖο μεταξὺ ἄλλων καταδικάζονται ἀπερίφραστα οἱ ἐξωφρενικὲς καινοτομίες τοῦ προτεσταντικοῦ κόσμου περὶ «χειροτονίας» γυ-

ναϊκῶν, γίνεται ἐντονη διαμαρτυρία γιὰ τὴν ἐκ νέου φυλάκιση τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀχρίδας καὶ Μητροπολίτου Σκοπίων κ. Ἰωάννου, ἀφοῦ γιὰ τὶς κατηγορίες ποὺ τοῦ ἔχουν πάλι ἀπαγγελθεῖ ἔχει ἤδη κριθῆ ἀθῶος, ἐνῶ ἡ στέρηση τῆς προσωπικῆς του ἐλευθερίας ἀποτελεῖ σαφῆ παραβίαση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

Δὲν πληθώρας τῆς ὕλης ἢ στὴν «Ἀναδρομὴς Αὐτοσυνειδησίας» καὶ τὸ «Βῆμα τῶν Ἀναγνωστῶν» καὶ ἄλλες ἐπικαιρότητες ἀναβάλλονται γιὰ τὸ προσεχές τεῦχος.

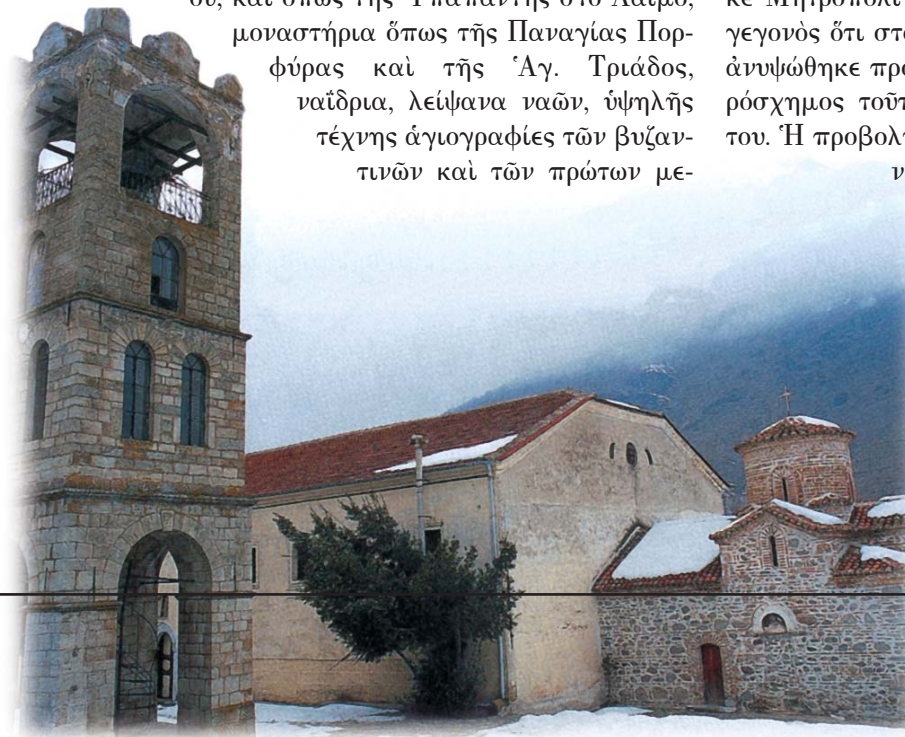
ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ἢ ἐναρξὴ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἀ' Βαλκανικοῦ Βυζαντινολογικοῦ Συνεδρίου μετὰ θέμα «Βυζαντινὴ καὶ Μεταβυζαντινὴ Πρέσπα», ποὺ ἐντάχθηκε στοὺς ἑορτασμοὺς τῆς χιλιετηρίδας ἀπὸ τὴν ἰδρυση τοῦ Ἱ. Ν. τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ, διοργάνωσε ἡ Ἱ. Μ. Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἑορδαίας καὶ ὁ Δήμος Πρεσπῶν ἀπὸ 14 ὡς 16 Αὐγούστου στὸ Θεματικὸ Κέντρο Δήμου Πρεσπῶν, κήρυξε ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χρυστόδουλος. Οἱ ἐκδηλώσεις περιλάμβαναν ἐπίσης Γενικὸ Ἱερατικὸ Συνέδριο, Μ. Πολυαρχιερατικὸ Ἑσπερινό, Πολυαρχιερατικὸ Συλλεῖτουργο καὶ Συναυλία ἐντεχνῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς καὶ τραγουδιῶν ἀπὸ τῆ χορωδία καὶ ὀρχήστρα νέων «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος».

Ἡ περιοχὴ τῶν Πρεσπῶν, ἐπισήμανε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, «ὑπῆρξε ἄλλοτε τὸ «Ἅγιον Ὄρος» τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας. Ἦταν τόπος ἀσκήσεως πολυαριθμῶν μοναχῶν, οἱ ὁποῖοι ἀναζητήσαν τὴ χριστιανικὴ τελειότητα στὰ περὶ τὶς λίμνες αὐτῆς πολυαριθμὰ μικρὰ ἢ μεγαλύτερα σπήλαια, στὶς σχισμὲς καὶ τὶς χαράδρες τῶν βραχῶδων ἀκτῶν, στὶς νησίδες καὶ στὶς ἀπομονωμένες παραλίμιες περιοχές. Σὲ κάθε βῆμα του συναντᾶ κανεὶς σεβάσματα λείψανα τῶν ἀσκητικῶν καὶ λατρευτικῶν σκηνωμάτων τῶν παλαιῶν ἐκείνων ἐραστῶν τῆς κατὰ Θεὸν ἡσυχίας καὶ τοῦ φιλοσόφου βίου τῆς ἐν Χριστῷ τελειώσεως. Ἀσκητήρια ὅπως τῆς Μεταμορφώσεως, τῆς Παναγίας τῆς Ἐλεούσης καὶ τῆς Μικρῆς Ἀναλήψεως, ναοί, ὅπως τοῦ Ἁγίου Ἀχιλλίου στὴν ὁμώνυμη νησίδα καὶ τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων, τοῦ Ἁγ. Δημητρίου καὶ τοῦ Ἁγ. Γεωργίου, καὶ ὅπως τῆς Ὑπαπαντῆς στὸ Λαϊμό, μοναστήρια ὅπως τῆς Παναγίας Πορφύρας καὶ τῆς Ἁγ. Τριάδος, ναῖδρια, λείψανα ναῶν, ὑψηλῆς τέχνης ἀγιογραφίες τῶν βυζαντινῶν καὶ τῶν πρώτων με-

ταβυζαντινῶν χρόνων, μαρτυροῦν μεγαλοφῶνως ὅτι ἡ περιοχὴ τῶν Πρεσπῶν ἦτο «τόπος ἀγιάσματος τῆς δόξης» τοῦ Θεοῦ, τόπος ξεχωριστῆς εὐσεβείας καὶ ἀγῶνων πνευματικῶν. Ἰδιαιτέρως συγκινεῖ ἡ ἰστορήση ἐπάνω σὲ μεγάλες ἐπιφάνειες βράχων τῆς περιοχῆς τῶν Ψαράδων ωραίων μεταβυζαντινῶν εἰκόνων τῆς Θεοτόκου, τοῦ Ἁγ. Νικολάου καὶ ἄλλων ἁγίων, χρονολογουμένων ἀπὸ τὸν ἸΔ' καὶ ἸΕ' αἰῶνα. Μὲ τόσο πλούσια πνευματικὴ ζωὴ ἦταν εὐλόγο οἱ Πρέσπες νὰ ἀποτελοῦν μαζί μετὰ τὴν γειτονικὴ Ἀχρίδα, ἰδίᾳ Ἐπισκοπὴ, τὴν Ἱ. Μ. Πρεσπῶν καὶ Ἀχρίδων. Μετὰ ὅμως τὶς ἀνακατατάξεις τοῦ προηγουμένου αἰῶνος, ἡ Ἐπισκοπὴ εἶναι πλέον συνενωμένη μετὰ τὴν Ἱ. Μ. Φλωρίνης, ὡς Ἱ. Μ. Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἑορδαίας».

Ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε ἐπίσης στὴ μορφή καὶ τὸ βίο τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ, «ἐνὸς Ἁγίου ποὺ συνδέεται μετὰ σκληροῦς πνευματικῶν ἀγῶνες καὶ ποὺ ἦταν ἀπολύτως φυσικὸ νὰ ἀποβεῖ ἀμέσως ἰδιαίτερα ἀγαπητὸς στὸν κόσμον τῶν μοναχῶν καὶ ἀσκητῶν, ποὺ ἀναγνώρισαν στὸ πρόσωπό του τὸν πρόμαχο τῆς εὐσεβείας καὶ ὁμολογητὴ τῆς Ὀρθοδοξίας, τὸν ὑμνητὴ τῆς Θεοτόκου καὶ γλυκύτατο ποιητὴ τῆς λατρείας. Ὁ Ἁγ. Γερμανὸς διακρίθηκε ὡς ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς, ρήτωρ καὶ ὑμνογράφος. Μὲ λαμπρὴ μόρφωση καὶ ἀδαμάντινο χαρακτήρα, ἔγινε ἀπὸ νέος κληρικὸς καὶ διατέλεσε προϊστάμενος τοῦ Κλήρου τῆς Ἀγ. Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως. Μὲ τὴν ιδιότητα αὐτὴν ἔλαβε μέρος στὴν ΣΤ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο (681), ὅπου διαδραμάτισε σημαίνοντα ρόλο. Τὸ 705 ἀναδείχθηκε Μητροπολίτης Κυζίκου. Ἐτσι δὲν ξενίζει τὸ γεγονός ὅτι στὸν μοναστικὸ χῶρο τῶν Πρεσπῶν ἀνυψώθηκε πρὸ χιλιῶν ἐτῶν ὁ περίπυστος σταυρόσχημος τοῦτος τρουλλαῖος ναὸς ἐπ' ὀνόματί του. Ἡ προβολὴ τῶν ἀγῶνων του κατὰ τῆς εἰκονομαχίας ἴσως εἶναι καὶ ἓνας ἀπὸ τοὺς λόγους τῆς ἀναπτύξεως –ἔστω καὶ σὲ ἀπόσταση κάποιων αἰῶνων ἀπὸ τὴν κορυφωσὴ τῆς εἰκονομαχικῆς λαίλαπας–, τῆς ὀρθοδόξου ἀγιογραφίας στὴν περιοχὴ, σὲ σημεῖο νὰ ἱστοροῦνται ἱερὲς εἰκόνες ἀκόμη καὶ πάνω στοὺς παραλίμνιους βράχους» ὑπογράμμισε ὁ κ. Χρυστόδουλος.

«Κρῖναι
ζῶντας
καὶ
νεκρούς...»

ΩΦΕΛΟΥΝ ΤΟΥΣ ΝΕΚΡΟΥΣ ΜΑΣ ΤΑ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ;

α) «Ἐν τῷ Ἄδῃ οὐκ ἔστι μετάνοια».

Οἱ νεκροὶ μας ἔχουν, στή διάρκεια τῆς μέσης καταστάσεως, τὸ ἄτρεπτον. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι δὲν μποροῦν νὰ ἀλλάξουν θέση. Ἐκεῖ πού ἔχουν ἔστω προσωρινὰ τοποθετηθεῖ μέχρι τῆς Β' Παρουσίας ἐκεῖ καὶ παραμένουν. Αὐτὸ βέβαια σημαίνει πὼς δὲν ἔχουν καμμιά ἀξία οὔτε οἱ προσευχές, οὔτε τὰ μνημόσυνα, οὔτε οἱ ἐλεημοσύνες, οὔτε ὅ,τιδήποτε ἄλλο προσφέρουμε ἐμεῖς οἱ ζῶντες ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων; Ἄς πλησιάσουμε, ὁμως, ἀπὸ πιὸ κοντὰ τὸ θέμα μας.

Κατ' ἀρχὴν εἶναι ἀλήθεια ὅτι «ἐν τῷ ἄδῃ οὐκ ἔστι μετάνοια». Δηλ. ὁ καθένας κρίνεται ὅπως θὰ φύγει ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτόν. Καὶ ἡ τακτοποίησή του στή μέση κατάσταση γίνεται μὲ βάση τὴ ζωὴ του καὶ τὰ ἔργα του, τὴν πίστη του καὶ τὴν ἠθική του. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἱερός Χρυσόστομος παρατηρεῖ: «Μὴ τοῖνυν ἀπλῶς κλαίωμεν τοὺς ἀποθανόντας, ἀλλὰ τοὺς ἐν ἀμαρτίαις. Οὗτοι θρήνων ἀξιοί, οὗτοι κοπετῶν καὶ δακρύων. Ποία γὰρ ἐλπίς, εἶπέ μοι, μετὰ ἀμαρτημάτων ἀπελθεῖν, ἐνθα οὐκ ἔστιν ἀμαρτήματα ἀποδύσασθαι; Ἔως μὲν γὰρ ὦσιν ἐνταῦθα, ἴσως ἦν προσδοκῶν πολλή, ὅτι μεταβαλοῦνται, ὅτι βελτίους ἔσονται. Ἄν δὲ ἀπέλθωσι εἰς τὸν ἄδην ἐνθα οὐκ ἔστιν ἀπὸ μετανοίας κερδᾶναί τι (ἐν γὰρ τῷ ἄδῃ φησί τις ἐξομολογήσεται σοι;) πὼς οὐ θρήνων ἀξιοί;»

β) Ποιὸς μπορεῖ νὰ εἶναι βέβαιος πὼς κρίνει ὁ Θεός;

Παρὰ ταῦτα ποιὸς μπορεῖ ἀπὸ ἐμᾶς νὰ εἶναι βέβαιος γιὰ τὴν πραγματικὴ κατάσταση στήν ὁποία βρέθηκε ὅταν ἀπέθνησκε κάποιος ἀδελφός μας; Ποιὸς μπορεῖ μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα νὰ πεῖ ὅτι ὁ τάδε προορίζεται γιὰ τὴν κόλαση; Καὶ ἔπειτα ποιὸς γνωρίζει πὼς σκέφτεται καὶ πὼς ἀποφασίζει ὁ Θεός. Τὰ φαινόμενα ἀπατοῦν. Πολλές φορές ἄνθρωποι πού ἐμεῖς καταδικάσαμε φαίνεται νὰ τοὺς ἐδικαίωσε ὁ Θεός, καὶ

Τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου

ἀντίστροφα. Θὰ μπορούσε κανεὶς ἔτσι νὰ δικαιολογήσει τὴν Ἐκκλησία μας πού ἀπὸ πολὺ ἐνωρίς καθιέρωσε προσευχὴς ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων καὶ ὡς ἐνδειχτὴ τοῦ συνδέσμου μας μαζί των καὶ ὡς ἓνα δείγμα τῆς ἀγάπης μας γι' αὐτούς. Ἐμεῖς προσευχόμεστε ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ὁ Θεὸς ξεύρει τί θὰ κάνει. Δὲν θὰ τοῦ τὸ ποῦμεν ἐμεῖς, οὔτε θὰ προδικάσωμεν ἐμεῖς τὴν ἰδικήν του κρίση. Γι' αὐτὸ καὶ προσφέρουμε γιὰ τοὺς νεκρούς μας Λειτουργίες, δεήσεις, ἐλεημοσύνες καὶ ἄλλα θεοφιλῆ ἔργα μὲ τὰ ὁποῖα πιστεύουμε ὅτι παρέχεται στοὺς εὐσεβεῖς πού ἀπέθαναν «ὄνησις καὶ ὠφέλεια» δηλ. κάποια εὐπρόσδεκτη ὑπηρεσία, καὶ «ἀνεσις καὶ ἀναψυχὴ παρὰ Θεοῦ τῶν κατεχομένων αὐτοὺς ἀνιάρων» (Σύνοδος Κωνσταντινουπόλεως 1642). Καὶ ὅλα αὐτὰ χάριν τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι ἕνεκα τῶν ἰδικῶν μας ἀξιομισθῶν καὶ ἀρετῶν ἢ γιὰ τὴν ἱκανοποίηση τῆς θείας δικαιοσύνης.

γ) Ἡ Ἐκκλησία ἀνέκαθεν προσεύχεται γιὰ τοὺς κεκοιμημένους.

Ἡ πρώτη ἀρχαία Ἐκκλησία ἐτίμα τοὺς κεκοιμημένους καὶ προσήχετο ὑπὲρ αὐτῶν. Ὁ Τερτυλλιανός (200 μ.Χ.) μνημονεύει τὴν Θ. Λειτουργία πού προσφέρεται ὑπὲρ αὐτῶν. Ὁ Κυπριανός ὁμοίως. Ὅλες οἱ Θ. Λειτουργίες, καὶ αὐτές πού τελοῦνται σήμερα, περιέχουν εὐχές γιὰ τοὺς νεκρούς. Στὴν ἀγία Πρόθεση ρίπτονται «μερίδες» ὑπὲρ αὐτῶν. Τὰ μνημόσυνα εἶναι σὲ πρώτη χρῆση. Ὁ Ἀπ. Παῦλος προσευχόταν γιὰ τὸν νεκρὸ Ὀνήσιμο (Β' Τιμ. α' 18). Οἱ Ἀποστολικές Διαταγές συνιστοῦν μνημόσυνα «ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων ἐν ψαλμοῖς καὶ ἀναγνώσει καὶ προσευχαῖς» τὴν 3ην ἡμέραν, τὴν 9ην, τὴν 40ήν. Ἐτσι ἐπένησε ὁ ἰσραηλιτικὸς λαὸς τὸν

Μωσῆ. Ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ Θεσσαλονίκης συνιστᾷ τὰ 3ῆμερα μνημόσυνα εἰς τύπον τῆς Ἁγ. Τριάδος. Τὰ 9ῆμερα εἰς τύπον τῶν ἐννέα ἀγγελικῶν ταγμάτων καὶ τὰ 40ὰ εἰς ἀνάμνηση τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου. Ἐξ ἄλλου ὅλα τὰ Σάββατα εἶναι ἀφιερωμένα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν μας στοὺς κεκοιμημένους, ὅλη δὲ ἡ ὑμνογραφία τῆς ἡμέρας αὐτῆς ἔχει πένθιμο χαρακτήρα. Ἐκτὸς αὐτῶν καὶ τὰ δύο μεγάλα Ψυχοσάββατα, τὸ πρὸ τῆς Πεντηκοστῆς καὶ τὸ πρὸ τῶν Ἀποκριῶν ἔχουν θεσμικὸ χαρακτήρα στὴ λειτουργικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὰ δὲ καθιερώθησαν ὡς γενικὰ μνημόσυνα ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, γιὰ ὅσους τυχὸν δὲν ἔχουν συγγενεῖς πού νὰ ἐνδιαφερθοῦν γι' αὐτούς καὶ γενικὰ ὑπὲρ ὅλων τῶν εὐσεβῶς κοιμηθέντων ἐπ' ἐλπίδι ἀναστάσεως ζωῆς αἰωνίου.

Τὰ μνημόσυνα, λοιπόν, συνδέονται ἀναποσπάστως μὲ τὴ Θ. Λειτουργία καὶ πρέπει σὲ συνδυασμὸ μὲ αὐτὴν νὰ τελοῦνται. Τὸ «ἀντὶ μνημοσύνου» πού καμμιά φορὰ γράφεται δὲν εἶναι σωστό. Τὸ μνημόσυνον δὲν ἀντικαθίσταται. Μπορεῖς νὰ δώσεις μιὰ δωρεὰ σὲ ἓνα ἴδρυμα ἢ σὲ κάποιον φτωχό, ὄχι ὁμως ἀντικαθιστώντας τὴν προσευχὴ μὲ αὐτὴν, ἀλλὰ συμπληρώνοντάς τιν. Τὰ μνημόσυνα συνοδεύονται ἀπὸ κόλλυβα. Τὰ κόλλυβα εἶναι στάρι βρασμένο μὲ διάφορα ἄλλα στοιχεῖα. Τὸ σιτάρι εἶναι τὸ σύμβολο τῆς Ἀναστάσεως. Τὴν εἰκόνα του τὴν ἐχρησιμοποίησεν ὁ ἴδιος ὁ Κύριος γιὰ νὰ υποδηλώσει τὴν ἀνάσταση. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ χρησιμοποιοῦμε κι ἐμεῖς. Ἐπειτα ὅλοι οἱ χριστιανοὶ πού μετέχουν στὸ μνημόσυνον δοκιμάζουν ἀπὸ τὸ στάρι καὶ εὐχονται γιὰ τὴν ἀνάπαυση τῆς ψυχῆς τοῦ κεκοιμημένου. Ὅλα αὐτὰ ἐντάσσονται στὰ πλαίσια τῶν λειτουργικῶν πειθίμων ἐκδηλώσεων καὶ τῶν νεκρικῶν ὀρθοδόξων ἐθίμων τοῦ λαοῦ μας. Τὰ κόλλυβα καθιερώθηκαν ἀπὸ τὸν 4ον αἰῶνα. Τὰ ἔτρωγαν οἱ χριστιανοὶ καὶ ἠῦχονταν «Μακαρία ἡ μνήμη αὐτοῦ». Καὶ σήμερα εὐχονται «Θεὸς χωρὲς τὸν».

Ἀνακεφαλαιώνοντας ἐπαναλαμβάνουμε ὅτι οἱ προσευχὴς γιὰ τοὺς κεκοιμημένους, τὰ μνημόσυνα, οἱ Θ. Λειτουργίες κ.λπ. στηρίζονται στὴν εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ καὶ στὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας. Πιστεύουμε ὅτι ὁ Θεὸς ἀκούει ἡμῶν Α' Ἰω. ε' 14.

Πιστεύουμε ἀκόμη ὅτι ὁ Θεὸς «πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν». Καὶ μαζί μὲ τὸν ἅγιον Κύριλλον Ἱεροσολύμων διακηρύττουμε ὅτι «μεγίστη

ὄνησις (ὠφέλεια)» γιὰ τοὺς νεκρούς μας εἶναι τὸ μνημόσυνον. Καὶ μαζί μὲ τὸν ἱερό Χρυσόστομο ἐπαναλαμβάνουμε ὅτι οἱ προσευχὴς ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων προσφέρουν σ' αὐτούς «τινὰ παραμυθίαν». Γι' αὐτὸ στὰ μνημόσυνα πρέπει νὰ παραμένουν ὅλοι καὶ νὰ προσεύχονται. Ὁ νεκρὸς ὑπὲρ τοῦ ὁποῖου γίνεται τὸ μνημόσυνον δὲν εἶναι ξένος. Εἶναι μέλος τῆς Ἐκκλησίας, μέλος δηλ. τοῦ ἴδιου σώματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐμεῖς ὅλοι εἴμαστε «ἀλλήλων μέλη». Εἶναι γι' αὐτὸ μεγάλη ὠφέλεια ἡ μνημόνευση τοῦ ὀνόματος κάποιου νεκροῦ στὴ διάρκεια τῆς Θ. Λειτουργίας, γιὰτὶ ὁ Συμεὼν Θεσσαλονίκης παρατηρεῖ ὅτι ἰδιαίτερος ὠφελοῦν τὰ μνημόσυνα πού γίνονται κατὰ τὴν ὥραν «τῆς φρικτοτάτης θυσίας».

δ) Οἱ ἀμετανόητοι ἔχουν προβληματικὸ μέλλον.

Μέχρι ποίου σημείου φθάνει ἡ ὠφέλεια αὐτὴ δὲν γνωρίζουμε. Εἴπαμε, δὲν μπορούμε ἐμεῖς νὰ περιορίσουμε τὴν κρίση τοῦ Θεοῦ. Κάποια ὠφέλεια γίνεται, ὁμως ἀποκλείεται μεταπήδηση ἀπὸ τῆς καταστάσεως τῶν πονηρῶν καὶ ἀμαρτωλῶν, στὴν κατάσταση τῶν ἀγίων καὶ δικαίων. Οἱ παραβολὲς τῶν 10 Παρθένων, τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου κ.ἄ. εἶναι χαρακτηριστικὲς. Γι' αὐτὸ ὁ ἱερός Χρυσόστομος μᾶς συμβουλεύει νὰ ἀξιοποιοῦμε τὸν παρόντα χρόνον. Ὅσον χρόνον εἴμαστε ἐδῶ, λέγει, «ἐλπίδας ἔχομεν χρηστὰς» ὅταν ἀπέλθωμεν ἐκεῖ δὲν εἴμεθα «κύριοι μετανοίας». Ἡ Ἐκκλησία δὲν μπορεῖ νὰ ὑποσχεθεῖ ὅτι οἱ ἀμετανόητοι θὰ σωθοῦν μὲ τὰ μνημόσυνα. Ὁ Κ. Καλλίνικος παρατηρεῖ σχετικὰ: «Γνωρίζω ὅτι ὑπάρχουν ἠθικὰ πτώματα εἰς τὰ ὁποῖα ἐνέσεις δὲν ἰσχύουν. Ἀλλὰ ἐπίσης γνωρίζω ὅτι ὑπάρχουν ἀμαρτωλοὶ –κι αὐτοὶ εἶναι οἱ τὴν μεγάλην πλειονότητα ἀποτελοῦντες– οἵτινες ἐμωλώπισθησαν μὲν, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀπέθανον, οἵτινες ἔπεσον μὲν, ἀλλὰ κρατοῦντες εἰς τὰς χεῖρας τὸ ξίφος, οἵτινες ἐνητένισαν κατὰ τὰς τελευταίας ὥρας τῶν τὴν ἀσχημίαν των καὶ ἀνέμιξαν ὑπόκωφόν τι «μνήστητί μου Κύριε» μὲ τοὺς ἐσχάτους τῶν παραληρισμούς. Καὶ ὑπὲρ τῶν τοιούτων τίς θὰ ὑποστηρίξῃ πεισματωδῶς ὅτι αἱ δεήσεις τῶν ἐπιζώντων δὲν ὠφελοῦν; Ἡ μέση κατάσταση εἶναι κατάσταση ἀπλῶς εἰσαγωγική. Ἐχει μὲν τελεσθῆ προσωρινὴ τις κρίσις κατὰ τὴν ἐντεῦθεν ἔξοδον τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἡ μεγάλη κρίσις, ἥτις θὰ καθορίσῃ εἰς τὸ διηνεκὲς τὴν θέσιν τῆς δὲν ἔχει λάβει ἀκόμη χώραν».

Ένα ταξίδι ἀλλιώτικο ἀπὸ τὰ ἄλλα

Ἐξόδου καὶ εἰσόδου... τὸ ἀνάγνωσμα

«Ἐπέστη ἡ εἰσοδος τοῦ ἑνιαυτοῦ», τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους. Ὁ συνειρμὸς τῆς σκέψης μὲ φέρνει σὲ ἀντίθετης ἔννοιας λέξη, τὴ λέξη ἔξοδος. Ἄν τὸ καλοκαίρι μᾶς ἔφερε μὲ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο εἰς ἑαυτούς, μᾶς ἔδωσε, δηλαδή, λίγο χρόνο νὰ ἐπισκεφθοῦμε τὸν βαθύτερο ἑαυτό μας, ἢ περίοδος πὸ μπῆκε μᾶς προσκαλεῖ σὲ ἕνα ἀνοιγμα, σὲ μία ἔξοδο πρὸς τοὺς ἄλλους. Προϋπόθεση, βέβαια, αὐτῆς τῆς ἔξοδος εἶναι ἡ προηγούμενη κατάσταση πὸ ἀναφέραμε τῆς μελέτης τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ ἐνασχολήσεως μαζί του, πράγμα πὸ εἶναι ἐντελῶς ἀπαραίτητο. Αὐτὸ συνιστᾷ τὸ σημεῖο ἐκκινήσεως, τὴν ἀφετηρία, τὴν ἀρχή, ὄχι, ὅμως, μαζί καὶ τὸ τέλος. Πρέπει νὰ ἀφήσω αὐτὴ τὴ συνοριακὴ γραμμὴ καὶ νὰ προ-χωρήσω, νὰ κινηθῶ πρὸς τὰ ἐμπρός. Ἡ πάλι νὰ ἀφήσω ἀνοιχτὰ τὰ σύνορά μου γιὰ νὰ χωρέσουν καὶ ἄλλοι. Νὰ συν-χωρήσουν, νὰ βροῦν, δηλαδή, σύμφωνα μὲ μία ἐρμηνεία, δικό τους χωρὸ στὸ χωρὸ μου.

Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση καλοῦμαι νὰ προχωρήσω ἀπὸ τὰ στενὰ ὄρια τοῦ ἑαυτοῦ μου (στενοχωρία) πρὸς τὴν εὐρυ-χωρία. Ὁ ἑαυτός μου νὰ γίνεῖ ἕνα εὐρύχωρο πλάτος (πλάτωμα), ἔτοιμος νὰ ὑποδεχθῆ τὸν ἄλλο, γιὰτὶ ὄχι καὶ τὸν ὅλος Ἄλλο. Ὡς τόπος ὑπάρξεώς του καὶ διαμονῆς νὰ μὴ δηλώνεται ὅτι κατοικεῖ στὶς ὁδοὺς «Ἐγὼ καὶ ἑαυτοῦ γωνία». Νὰ ξεπερνᾷ τὴ στενότητα τοῦ ἐγὼ καὶ τοῦ ἑαυτοῦ καὶ νὰ μπορεῖ νὰ προσδιορισθῆ ὡς «χωρὶον εὐρύχωρον». Ὅπως ἀκριβῶς ἡ Θεοτόκος πὸ ὡς «πλατυτέρα νεφέλης» ἔγινε μία μεγάλη ἀγκαλιὰ γιὰ νὰ χωρέσει ὅλον τὸν κόσμον πὸ δὲν τὸν ἐγκαταλείπει ἀκόμα καὶ μὲ τὴν Κοίμησή Της. Ἀκριβῶς γι' αὐτὴ Της τὴ δεκτικότητα ἀξιώθηκε νὰ γίνεῖ καὶ νὰ ὀνομαστῆ «χώρα τοῦ ἀχωρήτου» καὶ «πλατυτέρα τῶν οὐρανῶν».

Ἡ Παναγία συνεργὸς στὸ ποιμαντικὸ ἔργο

Βλέπετε, ἡ μορφή τῆς Παναγίας μας μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει πηγή καὶ ἔμπνευση τῆς συμπεριφορᾶς μας σὲ ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ ἐκκλησιαστι-

Τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου
Ὁμ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

κοῦ ἔτους μὲ τὴν εὐκαιρία ἑορτασμοῦ τῶν μεγάλων σταθμῶν τοῦ βίου Της: Γενεσίου, Εἰσοδίων, Χριστουγέννων, Φυγῆς εἰς Αἴγυπτον, Εὐαγγελισμοῦ, Κοιμήσεως. Σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ βήματά Της παρατηρεῖται μία κίνηση εἰσόδων καὶ ἐξόδων, ἀναχωρήσεων καὶ ἐπανόδων, μία πιστὴ καὶ ὑπάκουη ἀκολουθία τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ.

Ἀκριβῶς κάτι τέτοιο ὑπαινίσσομαι χαράσσοντας τὶς γραμμὲς πὸ προηγήθηκαν. Ὁ πρόσφατος ἑορτασμός τῆς Κοιμήσεως σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ἐναρξὴ τῆς Ἰνδίκτου νὰ γίνεῖ ἀφορμὴ μιᾶς πορείας πὸ μπορεῖ νὰ σφραγίσῃ τὴ φετινὴ χρονιά ὅλων μας, ποιμένων καὶ ποιμαινομένων. Ἄλλωστε ἄς μὴ λησμονοῦμε ὅτι ἡ Παναγία εἶναι καὶ παραμένει ἑσαεὶ, σύμφωνα μὲ τὸν εὐστοχο χαρακτηρισμὸ τοῦ τίτλου μεταπτυχιακῆς διπλωματικῆς ἐργασίας «συνεργὸς στὸ ποιμαντικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας μας» (Μαρία Πάνου).

Θεομητορικὸς διάπλους

Οἱ γονεῖς τῆς Θεοτόκου, οἱ δίκαιοι Ἰωακείμ καὶ Ἄννα μᾶς ὑποδεικνύουν τὴν **ποιμαντικὴ ἀρχὴ τῆς συνεργίας** τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Προσευχὴ καὶ διαθεσιμότητα δική τους ἐπέφεραν τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ στὴ βαθεῖα ἐπιθυμία τους νὰ ἀποκτήσουν τέκνο. Ἡ καρποφορία στὸ ποιμαντικὸ ἔργο ὅπως ὅλοι γνωρίζουμε εἶναι καρπὸς αὐτῆς τῆς θεανθρώπινης συνέργειας. Ἐστω καὶ ἂν τὸ πολὺ ἔρχεται ἀπὸ τὸ Θεὸ εἶναι ἀναγκαῖο καὶ τὸ ὀλίγον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Πολλὲς φορές, ὅταν ἡ στεριότητα καὶ ἡ ἀκαρπία ἀπειλεῖ τὸ ποιμαντικὸ ἔργο καὶ τὴν πνευματικὴ μας ζωὴ ὀφείλουμε νὰ γνωρίζουμε σὲ ποιὲς μορφὲς θὰ ἀπευθυνόμαστε γιὰ βοήθεια, γιὰτὶ ἡ στάση τους ἐπέτρεψε νὰ ἔλθῃ στὸν κόσμον «ἡ θεία Πύλη καὶ μήτηρ τῆς ὄντως ζωῆς», νὰ ἀνατελεῖ ἡ «παγκόσμιος χαρά». Ἡ χαρὰ τους ἔγινε ὅλη δική μας, χαρὰ ὅλου τοῦ κόσμου. Αὐτὸ σημαίνει κάτι. Ὅτι ἡ προσφορὰ μας πρέπει νὰ εἶναι χαρούμενη, ἱλαρὴ. Αὐτὸ δὲν ἀποκλείει τὴν

κατάσταση μιᾶς χαρμολύπης, ἡ ὁποία θὰ συνοδεύεται, ὅμως, ἀπὸ τὴ βεβαιότητα ὅτι ἡ Παναγία μας ὡς Πύλη, μὲ τὸν ἀναγραμματισμὸ ... τῆς, μπορεῖ νὰ συγκρατεῖ ἐκτὸς θυρῶν τὴ λύπη μας (πύλη-λύπη).

Ἄν τὸ **Γενέθλιον** μᾶς ὁδήγησε σ' αὐτὲς τὶς σκέψεις τὰ **Εἰσόδια** μᾶς ἐπισημαίνουν μιὰν ἄλλη ποιμαντικὴ ἀλήθεια, ἐκείνη τῆς **μυστικῆς προετοιμασίας** γιὰ τὸ ποιμαντικὸ ἔργο. Καίτοι εἵμαστε ναὸς τοῦ ἐν ἡμῖν ἁγίου Πνεύματος ἐν τούτοις εἶναι ἀναγκαῖο νὰ ἀποκτήσουμε μιὰν οἰκειότητα μὲ τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, μιὰν ἀκεραιότητα πὸ προσλαμβάνεται μέσα στὸ χωρὸ τῆς λατρείας καὶ τοῦ Ἱ. Ναοῦ. Ποιμένες καὶ ποιμαινόμενοι δὲν μποροῦν νὰ ἐτοιμάζον τὴ συμμετοχὴ τους στὸ ποιμαντικὸ ἔργο μὲ μία ἀλειτούργητη θεολογία καὶ ζωὴ. Ἡ Παναγία μᾶς δίνει τὸ παράδειγμα ἀπὸ παιδοῦλα. Τὸ κοινάκιον καθὼς καὶ τὸ ἀπολυτίκιον τῆς ἑορτῆς μᾶς τὸ ὑπενθυμίζουν: «ὁ καθαρῶτατος Ναὸς τοῦ Σωτῆρος... σήμερον εἰσάγεται ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου», «ἐν ναῷ τοῦ Θεοῦ τρανῶς ἡ παρθένος δείκνυται». Στὸν καθένα μας ἀπομένει νὰ βγάινε τὰ ἀπαραίτητα συμπεράσματα.

Τὰ **Χριστούγεννα** πάλι μᾶς φέρνουν σὲ ἐξόχως ποιμαντικὰ πλαίσια ἀσκήσεως τοῦ ποιμαντικοῦ μας ἔργου. Ἡ κυφορία τοῦ Χριστοῦ μέσα μας φθάνει στὴν ἐξωτερικεὴ ἑνὸς τόκου, μιᾶς Γεννήσεως. Ἡ ζωὴ μας πὸ ἔχει ὡς στόχο τὸ «ἄχρισ οὐ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ἡμῖν» φανερώνει τὸν Χριστὸ καὶ ἐκτὸς ἡμῶν; Ἡ Παναγία, βλέπουμε, ὑπὸ ἐντελῶς ἀντίθετες συνθήκες νὰ φέρνει τὸν Χριστὸ στὸν κόσμον καὶ νὰ τὸν διασώζει μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἰωσήφ στὴν Αἴγυπτο κατόπιν τῆς ὑποδείξεως τοῦ ἀγγέλου. Πρὶν εἶχε δεχθῆ τὴν προσφορὰ τῶν ποιμένων, τὰ δῶρα τῶν μάγων, τὴ θαλπωρὴ τῶν ζώων. Αὐτὴ ἡ δεκτικότητα ὑποδεικνύει τὴν ἀνοικτότητά τῆς πρὸς ὅλους καὶ

ὅλα πὸ μποροῦν νὰ διακονήσουν τὸν Υἱὸν καὶ Θεὸν Της. Τίποτε καὶ κανένας δὲν περισσεύει στὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀνοικτότητά Της αὐτὴ φανερώεται ἤδη κατὰ τὸν **Εὐαγγελισμό**. Μὲ πνεῦμα διακρίσεως διερευνᾷ τὸ προσφερόμενο μήνυμα γιὰ νὰ ἀποδεχθῆ στὸ τέλος τῆς ἱστορικῆς ἐκείνης συζητήσεως τὸ ρῆμα τοῦ ἀγγέλου προφέροντας ταπεινὰ τὸ «γένειτό μοι». Πολλὲς φορές καὶ ἐμεῖς διερωτώμεθα πῶς θὰ γίνον ὅλα αὐτὰ τὰ ἀδύνατα, τὰ ἀπίθανα, τὰ παράδοξα πὸ μᾶς ζητάει ὁ Θεὸς διὰ τῆς Ἐκκλησίας Του. Ἡ ἀπάντησή μας, τὸ δικό μας «γένειτο» μπορεῖ νὰ στηριχθῆ στὴ διαβεβαίωση τοῦ ἀγγέλου καὶ τὴν ὑπόσχεση ὅτι θὰ μᾶς ἐπισκιάσει δύναμις ὑψίστου καὶ στὴν ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας ὅτι «πάντα χορηγεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον».

Ἡ ζωὴ τῆς Παναγίας ἐξ ἄλλου εἶναι μία ζωὴ μαθητείας καὶ ἐφαρμογῆς τοῦ θελήματος τοῦ Πατρὸς, πράγμα πὸ σὲ ἔσχατη ἀνάλυση ὁδηγεῖ στὴ δική μας μυστικὴ «μητρότητα» (πρβλ. Ματθαίου 12,50). Ἡ Παναγία κατὰ ταῦτα, ἡ ὁποία στὴν Κοίμησή Της δὲν κατέλιπε τὸν κόσμον, φροντίζει ἀκριβῶς παραστεκόμενη στοὺς ἀνθρώπους νὰ γίνεῖται τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἐν οὐρανῷ.

Αὐτὸς ἄλλωστε δὲν εἶναι καὶ ὁ στόχος τῆς Ποιμαντικῆς ὥστε νὰ ἐπέλθῃ ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου καὶ ἡ «ἐξοδός» μας νὰ λάβῃ αἴσιον πέρας; Ἄς εἶναι, λοιπόν, ἡ «εἰσοδος» τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους «ἐξοδος» δική μας κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου μας, ὅπως ἀπεικονίζεται στὸ ἀνάγνωσμα τοῦ προφήτου Ἡσαΐα πὸν διαβάζεται στὸν Ἑσπερινὸ τῆς ἀρχῆς τῆς Ἰνδίκτου (κεφάλαιο 61) καὶ τοῦ «θεομητορικοῦ διάπλου» πὸ ἐπιχειρήσαμε στὸ σημερινὸ μας ἄρθρο.

Καλὸ μας ταξίδι!

«Θεομητορικὸς διάπλους»,
Εὐσταθίου
Γιαννῆ,
«Φιλοκαλικὴ
Σύνθεση»,
ἀυγοτέμπερα
σὲ ξύλο, 80X50
ἐκ. Ἀπὸ τὴν
Ἐκθεση Εἰκό-
νων. Τέχνη
2003.

Τῆ κγ' Σεπτεμβρίου Εἰς τὴν Σύλληψιν τοῦ Προδρόμου

Ποιήματα ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. Ε. ΚΑΛΟΣΠΥΡΟΥ
Στὴ θαλερὴ μνήμη τοῦ Ἱ. Μ. Χατζηφώτη

Εἰς τὴν Λιτὴν, Στιχηρὰ ἰδιόμελα.

Ἦχος α'.

Ερατεύοντι Ζαχαρία τῷ γέροντι, * τῷ τῆς Ἐλισάβητ ὁμοζύγῳ, * ὥφθη Γαβριήλ ὁ ἀρχάγγελος * ἐστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου * καὶ εἶπεν αὐτῷ * Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, * θεωρῶν πῦρ φθεγγόμενον, * ἀσυνείκαστον θέαν, * προσομιλοῦντά σοι. * Εἰσηκούσθη γάρ σου ἡ δέησις * καὶ χαρᾶς σοι μηνυτῆς παραγέγονα. * Ἡ γυνὴ σου Ἐλισάβητ γεννήσει υἱὸν * καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. * οὗτος ὡς ἑωσφόρος * ἐπιφαύσει τῷ κόσμῳ * καὶ διώξει τῆς ἀγνωσίας τὸ σκότος, * ἐπικαλούμενος τὸν τῆς δικαιοσύνης Ἥλιον, * καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ * ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν, * τὸν παρέχοντα πᾶσι τὸ μέγα ἔλεος.

Ἦχος β'.

Λυσχεραίνων ἦν ὁ Ζαχαρίας * πρὸς τοκετὸν τὸν ὑπέρωρον, * μὴ λογισάμενος * ὅτι ὁ κεραμεὺς τῆς μήτρας * καὶ τὰ πάντα καλῶς οικονομῆσας Θεὸς * δύναται τὴν πεπαλαιωμένην ἀνακαινίσει. * Τοῦ ἀρχαγγέλου δὲ λέγοντος τὴν γέννησιν * ἀπομάχεται τῷ λόγῳ * Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο, * ἅτε πρεσβύτης ὢν * καὶ ἡ γυνὴ μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς; * Πῶς παιδά μου προξενεῖς * ἐν γήρᾳ βαθυτάτῳ * κατ' ἐπαγγελίαν τεχθέντα; * Χειραγωγῷ γὰρ μέχρι νῦν τέκνου οὐκ εὐπορήσας, * εἰσήλθον προσεύξασθαι * καὶ παρακαλέσαι * τετραυματισμένας ψυχὰς ἰαθῆναι. * μὴ γὰρ μαζοὺς ξηραυθέντας * γαλακτορρυεῖς γενέσθαι;

Ἦχος γ'.

Μὴ ἀπίσται μου τοῖς λόγοις, * Ζαχαρία. * Θεοῦ ἀρχάγγελος πέφυκα * καὶ προσήλθόν σοι ἀναγγεῖλαι * ἃ προσετάχθην. * Σὺ δὲ φύσεως ἀκολουθίαν ζητεῖς, * ὅπου θεότητος ἐργασία * οὐδὲν γὰρ ἄγονον, * ὧ γονὴν ἐπιτάττει Θεός. * Ὡς εἶπέ ποτε τὴν ἀνδρὸν πέτραν * γενέσθαι κατάρρυτον, * οὕτω καὶ νῦν τὴν στείραν Ἐλισάβητ * ἐκέλευσε παιδογόνον μητέρα ἀναδειχθῆναι, * καὶ τὴν τῷ γήρᾳ βεβαρημένην * ἔδειξεν ὡς νεόγαμον κόρην. * καὶ ὅπερ αὐτὴ διὰ τὸν χρόνον ἀπέβαλε, * διὰ τὸν Πλάστην ἀνέλαβε. * Θαυματουργῆσαι προήρημαι, * ἀλλὰ τὸν τρόπον αἰτεῖς. * Ἐπεὶ τοῖς ῥήμασί μου λαλῶν οὐκ ἐπίστευσας, * σιωπῶν νῦν τοὺς λόγους ἀνάμεινον * καὶ ἄκων βόησον * τὴν ξένην τοῦ παιδὸς σου σύλληψιν.

Ἦχος δ'.

Περιέμενε τοῦ πατρὸς ἡ σιωπῆ * τικτομένη τὴν φωνήν, * καὶ χαριτωθεῖς * ὁ κατ' ἐπαγγελίαν τεχθεῖς Ζαχαρία καὶ Ἐλισάβητ * πᾶσιν ἀνέτειλεν * τοῦ Σωτῆρος ὁ Πρόδρομος, * ὁ τοῦ ἀκαταλήπτου μυστηρίου προ-

γνώστης, * ὁ μείζων τῶν ἐν γεννητοῖς γυναικῶν, * ὁ τῆς ἐρημίας σύντροφος * καὶ τῶν ἀγγέλων ὁμοδίαιτος, * ὁ τῶν Ἰορδανείων ρείθρων χαλιναγωγός, * ὁ ἡμεροφανῆς λαμπτήρ τῆς Χριστοῦ ἐπιφανείας, * ὁ τῆς Πατρικῆς φωνῆς ἄριστος ἐπακροάμων.

Ἦχος ὁ αὐτός.

Οὕτως αὐτῆς τῆς μητρικῆς νηδύος τῆς ἀκάρπου, * τῷ Θεῷ ὑπήκοος καὶ Πρόδρομος, * σήμερον κυφορεῖται * καὶ ἐν μήτρᾳ αὐλίζεται * γηθοσύνης ὁμώνυμος τῆς οὐρανοῦ, * καὶ πρὶν ἢ τεχθῆναι * προφήτης χρίεται * προσκυνῶν τῆς Δόξης τὸν Κύριον * καὶ σαλπίζων τὸ οὐράνιον ἔαρ * ἐπιφανέν τῷ κόσμῳ, * ὅτι ἐρημος ἦν ἡ τῶν ἀνθρώπων κατάστασις * μήπω οἰκουμένη * ὑπὸ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος.

Δόξα. Ἦχος πλ. α'.

Λεῖτε πάντα τὰ ἔθνη * χρησώμεθα τῇ σεπτῇ παγκληρίᾳ * τῆς τοῦ Προδρόμου ἐνδόξου συλλήψεως. * Ἀγγελικῆ δὲ προσφωνήσει συνείληπται * μαρτυρούση ἄνωθεν, * ὅτι ὁ τοῦ Ζαχαρίου υἱὸς * καὶ τῆς στείρας τὸ βλάστημα * καὶ τῶν εὐχῶν τοῦ λαοῦ τέλειον αὐτούργημα, * οὗτός ἐστιν τῶν Προφητῶν ὁ πρῶτιστος, * γενόμενος μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, * τὸ μείζον παρὰ πάντας τοὺς χριστοὺς * Κυρίου κεκληρωμένος. * Ὡ τῆς πολυεύκτου θεοπαρόχου ἐπιτάξεως! * Ζαχαρίας φιμοῦται * καὶ Ἐλισάβητ εὐωχεῖται, * ἀναστομοῦται γλῶττα ἀπιστήσασα * καὶ ὄγκοῦται μήτρα εὐξαμέ-

νη. * Διὸ κραυγάζωμεν * ὁ τὸν Δεσπότην Χριστὸν ὑποδείξας * συννηπιάζοντα βροτοῖς, * πρέσβευε τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Εἰς τοὺς Αἶνους.

Δόξα. Ἦχος πλ. δ'.

Τί σκιρτᾶς, Ἰωάννη; * Πῶς θεοφορήτῳ σου γλώττη, * ἐμοῖς σπαργάνοις ἐνειλημμένος μητρικοῖς, * ἐκ στερωτικῆς νηδύος * ἐμφαίνεις ἀκατάληπτον κύησιν, * τὴν τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ παρουσίαν; * Ὅτι Δεσπότης ἔρχεται * καὶ δούλος προαποστέλλεται, φησίν. * Οὐκοῦν ἐννοήσασα, ὦ μήτερ, * τῆς Εὐσας τοὺς αἰωνίους στεναγμούς, * μὴ ἀδίκει βραδυτοκοῦσα, * τῆς οἰκουμένης τὴν χαρὰν συνέχουσα, * καὶ τὸν Πρόδρομον κωλύουσα. * Τὸ γὰρ φῶς παραγίνεται, * τὸν ὄρθρον ἀπόλυσον, * εὐαγγελίζεσθαι κυφορούμενον, * θαυματουργεῖν τικτόμενον, * προκόπτειν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἀσκούμενον, * τρέφεσθαι τῷ Πνεύματι προαγόμενον, * μεσίτην γενήσεσθαι νόμῳ καὶ χάριτι, * καὶ μαρτύραθλον τέλος ἐκδέχεσθαι * προοδεύοντα ἐν τοῖς τοῦ ἄδου σκότει καθημένοις, * ἵνα κάκεῖνοι προσδράμωσι * καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν Βασιλείας ἐπιτύχωσιν. * Διὰ τοῦτο χαρμόσυνοι σκίρτησιν προσδέχου, * ἀσπασμῷ θεοφάντορι, * ἵνα μηκέτι ὀρχήσῃται * ἐν τῷ κόσμῳ ὁ ἀρχαῖος πειραστής. * Προπορεύσομαι γὰρ * πρὸ προσώπου Κυρίου, λέγων * Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, * ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

Καὶ νῦν. Ἦχος ὁ αὐτός.

Τὸ τοῦ Μηναίου.

Τῷ τριαδικῷ θεῷ δόξα
καμοὶ τῷ ἁμαρτωλῷ ἔλεος πρεσβείαις
τοῦ Προδρόμου

Ποιμαντικά προγράμματα της Έκκλησίας

Τὰ προγράμματα τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ ἀποβλέπουν σὲ τρεῖς στόχους: 1. Καλὴ λειτουργία τῶν κοιμητηριακῶν Ναῶν, 2. Ἐπιλογή καὶ κατάρτιση Ἱερέων ποὺ θὰ διακονοῦν στὰ Κοιμητήρια, 3. Ἐπιλογή καὶ κατάρτιση λαϊκῶν ποὺ θὰ συνεργάζονται στὸ ἔργο τῆς ποιμαντικῆς τῶν πενθοῦντων.

Ὁ Ἱερὸς Ναὸς τοῦ κοιμητηρίου εἶναι χώρος ποὺ τελοῦνται οἱ Ἀκολουθίες τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τοὺς κεκοιμημένους ἀδελφούς μας (Θ. Λειτουργίες, ἐξόδιες Ἀκολουθίες, ἱερὰ μνημόσυνα, τρισάγια). Ἀπὸ τὴν στιγμή ποὺ ἡ

Διακονία Κοιμητηρίων

Τοῦ Πρωτ. κ. Σπυρίδωνος Λόντου

Ἐκκλησία παραχώρησε τοὺς Ναοὺς τῶν Κοιμητηρίων στοὺς κατὰ τόπους Δήμους εἶναι γεγονός ὅτι ἡ λειτουργία γίνεται ὑπὸ τὸ πρίσμα τῶν δημοτικῶν διατάξεων. Σὲ πολλὰ Κοιμητήρια, παρὰ τὸν κανονισμό τῆς Συνόδου (8/1979, ΦΕΚ 1/5-1-1980) περὶ διοικήσεως καὶ διαχείρισης τῶν ἐσόδων τῶν Ναῶν τους, δὲν τηροῦνται τὰ ὀριζόμενα μὲ ἀποτέλεσμα ὁ ὑπεύθυνος Ἱερεὺς νὰ ἀντιμετωπίζει πρόβλημα στὴν καλὴ λειτουργία τοῦ Ναοῦ, ἀφοῦ δὲν ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ φροντίζει γιὰ τὴν συντήρηση καὶ διατήρησή του σὲ καλὴ κατάσταση. Ἀκόμη καὶ ἂν ζητήσει ἀπὸ τὸν δημοτικὸ προϋπολογισμό καὶ τὴν διεύθυνση προμηθειῶν τοῦ Δήμου κάποια ὑλικά, εἶναι ἀμφίβολο ἂν θὰ ἱκανοποιηθεῖ τὸ αἴτημά του. Ὅφείλουν, λοιπόν, οἱ κατὰ τόπους Ἱερεῖς Μητροπόλεις ἢ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος νὰ ἀναδείξει τὸ πρόβλημα καὶ σὲ συνεργασία μὲ τοὺς Δήμους νὰ τὸ ἐπιλύσει, ἀλλιῶς νὰ προχωρήσει στὸν πλήρη ἔλεγχο τῶν Κοιμητηριακῶν Ναῶν.

Οἱ Ἱερεῖς ἐφημέριοι τῶν Κοιμητηρίων ὀφείλουν νὰ προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες τους μὲ αὐταπάρνηση καὶ αὐτοθυσία τόσο ἐντὸς τοῦ Ναοῦ, ὅσο καὶ στὸν Ἱερὸν Χώρο τοῦ Κοιμητη-

ρίου, ἀφοῦ καλοῦνται νὰ διακονήσουν ψυχὲς πονεμένων ἀνθρώπων. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ὑποτιμᾶται ἡ ποιμαντικὴ διακονία τους.

Ἡ ἐπιλογή τοῦ Ἱερέως γιὰ τὴν θέση αὐτὴ πρέπει νὰ γίνεται μὲ πολλὴ προσοχὴ ἀπὸ τὴν Διοίκηση. Δὲν πρέπει σὲ καμμιά περίπτωση νὰ ἐπιλέγονται Ἱερεῖς ποὺ δὲν ἔχουν τὴν στοιχειώδη θεολογικὴ μόρφωση ἢ ἔχουν πέσει σὲ δυσμένεια ἢ εἶναι ἀδιάφοροι γιὰ τὸ δύσκολο αὐτὸ ποιμαντικὸ ἔργο καὶ δὲν ἔχουν τὸ ζῆλο τῆς προσφορᾶς πρὸς τὸν πενθοῦντα ἀδελφὸ μας. Ἀκόμα καὶ γιὰ τοὺς νῦν ὑπηρετοῦντες στὰ κοιμητήρια πρέπει νὰ γίνεται ἀξιολόγηση τῆς ἐπιτέλεσης τῆς ποιμαντικῆς ἀποστολῆς τους.

Ἐπίσης πρέπει νὰ προσεχθεῖ τὸ πρόβλημα τῆς ἐξοικείωσης καὶ τῆς ψυχικῆς προσαρμογῆς τοῦ ποιμένα στὸ κλίμα τοῦ πένθους καὶ τοῦ θανάτου, τὰ ὁποῖα περιορίζουν σημαντικὰ τὴ δυνατότητα τῆς ἀναστάσιμης διακονίας του, γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ὁ χρόνος διακονίας πρέπει νὰ εἶναι σχετικὰ μικρὸς καὶ ὄχι πολυετής.

Εἶναι, δυστυχῶς ὅμως, γεγονός πὼς τὸ νὰ ὑπηρετεῖ κάποιος Ἱερεὺς στὸ Κοιμητήριο θεωρεῖται ὑποτιμητικὸ ἐν ἀντιθέσει μὲ ἄλλα χριστιανικὰ δόγματα, στὰ ὁποῖα οἱ Ἱερεῖς τῶν Κοιμητηρίων καὶ τῶν Νοσοκομείων ἀποτελοῦν πρότυπα μορφώσεως καὶ ἐκπαίδευσης στὴν ποιμαντικὴ ψυχολογία καὶ στὴν συμβουλευτικὴ. Ἐξάλλου τὸ Κοιμητήριο εἶναι ἓνας ἱερός χώρος, στὸν ὁποῖο κινοῦνται πολλοὶ ἄνθρωποι κάθε ἡλικίας, φύλου καὶ τάξεως ποὺ ἔχουν ἀνάγκη συμπαραστάσεως καὶ παρηγορίας, καὶ οἱ ὑπηρετοῦντες ἐκεῖ Ἱερεῖς πρέπει νὰ ἀποτελοῦν τὴν «βιτρίνα» τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ὑπαρξὴ μερικῶν χαρισματικῶν Ἱερέων οἱ ὁποῖοι μποροῦν νὰ ἀντιμετωπίζουν ἀνάλογες καταστάσεις δὲν ἀποτελεῖ δικαιολογία γιὰ τὴν ἔλλειψη κατάλληλης ἐκπαίδευσης καὶ ἐξειδίκευσης ἄλλων.

Ὅφείλει, λοιπόν, ἡ Διοίκηση νὰ μεριμνήσει γιὰ τὴν σωστὴ ἐπιλογή τῶν ἐφημερίων τῶν κοιμητηρίων καὶ νὰ προχωρήσει στὴν ἐπιμόρφωσή τους μὲ εἰδικὰ σεμινάρια, ποὺ

σκοπὸ θὰ ἔχουν τὴν ἐνημέρωσή τους σὲ θέματα ψυχολογικῆς ὑποστήριξης, συμβουλευτικῆς καὶ ποιμαντικῆς τῶν πενθοῦντων.

Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἐξασφαλίσει τὶς προϋποθέσεις μὲ τὶς ὁποῖες οἱ κληρικοὶ ποὺ διακονοῦν στὰ κοιμητήρια θὰ τροφοδοτοῦνται μὲ ὅ,τι μπορεῖ νὰ τοὺς ἐνισχύσει στὴ διακονία τους.

Στὸ ποιμαντικὸ ἔργο τοῦ Ἱερέα μποροῦν νὰ βοηθήσουν καὶ λαϊκοὶ ἐθελοντὲς ποὺ θὰ ἐπιλεγοῦν ἀναλόγως καὶ θὰ καταρτισθοῦν σὲ θέ-

ματα ποὺ ἀφοροῦν ἐπισκέψεις στοὺς πενθοῦντες γιὰ τὴν ψυχικὴ συμπαραστάση καὶ συμβουλευτικὴ. Αὐτοὶ ποὺ ἔχουν τὴν διάθεση καὶ τὸ ζῆλο νὰ ἐργασθοῦν πρέπει νὰ εἶναι θεοσεβῆ πρόσωπα μὲ καλὴ πνευματικὴ ἢ θεολογικὴ κατάρτιση. Στὴν ἐπιλογή τῶν συνεργατῶν δὲν πρέπει νὰ ἰσχύουν κοσμικὰ κριτήρια. Οἱ ἐργάτες καὶ οἱ συνεργάτες τῆς Ἐκκλησίας κρίνονται ἀπὸ τὸ βάθος τῆς πίστεως καὶ τὴ θερμότητα τῆς ἀγάπης τους πρὸς τὸ Χριστὸ καὶ τὸ ἔργο Του.

Αὐτὸ τὸ γνωρίζατε;..

Τοῦ Ἀρχιμ. κ. Δανιὴλ Σάπικα, Γεν. Ἱατροῦ

Τὰ καβούρια περπατᾶνε στὸ πλάι, γιὰ νὰ μὴν μπερδεῦν τὰ πόδια τους. Ἄλλωστε, τὰ τέσσερα ζευγάρια πόδια καὶ οἱ δύο δαγκάνες τους, θὰ ἔκαναν ἀνυπόφορη ὅποιαδήποτε προσπάθεια νὰ περπατήσουν στὴν εὐθεία.

Ἡ καρδιὰ τῆς γαρίδας εἶναι στὸ κεντράκι της.

Υπάρχουν περισσότερα ἀπὸ 2.000 διαφορετικὰ εἶδη φιδιῶν, ὑπάρχουν πελώρια τρομακτικὰ φίδια; Τὸ γνωστὸ ὡς μεγαλύτερο φίδι εἶναι ὁ βασιλικὸς πύθωνας, ὁ ὁποῖος ἔχει μῆκος ἀπλῶς καὶ μόνο 10 ἕως 10,5 μέτρα! Τὸ δεύτερον κατὰ σειρὰν εἶναι ὁ ἀνακόνδας ποὺ ζεῖ στὶς τροπικὲς χώρες τῆς Νότιας Ἀμερικῆς καὶ φτάνει τὰ 7,5 μέτρα. Ἀκολουθεῖ ὁ πύθωνας τῆς Ἰνδίας μὲ 6,5 ἕως 7,5 μέτρα, κ.ἄ.

Πολλὰ ζῶα χρησιμοποιοῦν ἡχητικὰ σήματα, ὅπως κραυγές, σφυρίγματα κ.λπ. προκειμένου νὰ προειδοποιήσουν τὰ μέλη τῆς ἀγέλης τους γιὰ ἐνδεχόμενο κίνδυνο. Κάποια ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἀντιλαμβάνεται καὶ ὁ ἄνθρωπος. Κάποια, ὅμως, ζῶα χρησιμοποιοῦν τὸ τρίχωμά τους γιὰ τὸν ἴδιο λόγο ἀλλάζοντας τὸ χρῶμα τους συνήθως σὲ λευκὸ. Ἄλλα πάλι φουντώνουν τὸ τρίχωμά τους στὸ

ὁποῖο σχηματίζεται ἐπίσης μιὰ λευκὴ κηλίδα στρογγυλὴ καὶ εὐκόλα ὀρατὴ ἀπὸ ἀρκετὰ μακριά.

Στὴν τελευταία περίπτωση ἀνήκουν τὰ ζαρκάδια, τὰ ἀγριοκούνελα καὶ οἱ λαγοί. Ἡ ἀντιλόπη ἔχει στὰ ὀπίσθιά της μιὰ παράξενη φούντα, ἡ ὁποία φουντώνει καὶ ἐμφανίζονται κατάλευκες τρίχες ὅταν τὸ ζῶο φοβᾶται.

Τὸ STOP θεωρεῖται ἀπὸ τὰ σημαντικότερα, ἂν ὄχι τὸ σημαντικότερο ὀδικὸ σῆμα. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἔπρεπε νὰ ἔχει καὶ εἰδικὸ σχῆμα ἐντελῶς διαφορετικὸ καὶ μοναδικὸ σὲ σχέση μὲ ὅλα τὰ ὑπόλοιπα. Ἐπιπρόσθετα γιὰ τὶς βόρειες κυρίως χώρες ποὺ τὸ ὕψος τοῦ χιονιοῦ γίνεται ἀρκετὰ μεγάλο ἀκόμη καὶ ἡ κορυφὴ τοῦ σήματος νὰ ἔξέχει ἀπὸ τὸ χιόνι, τὸ ὀκταγωνικὸ STOP διακρίνεται πολὺ εὐκόλα.

Τὸ γκάγκαρο ἦταν ἓνα βαρὺ ξύλο ποὺ τὸ κρεμοῦσαν οἱ κάτοικοι τῆς παλιᾶς Ἀθήνας μὲ σκοινὶ ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς αὐλῆς τους ὥστε νὰ μὴν κλείνει μόνη της ἀπὸ τὸ βάρος της. Αὐτὸ τὸ ξύλο ἔδωσε καὶ τὸ προσωνύμιο «Γκάγκαρος» στοὺς γνήσιους Ἀθηναίους. Κατὰ τὴν περίοδο τῆς τουρκοκρατίας μάλιστα, μὲ αὐτὸν τὸν ὄρο χαρακτηρίζονταν περιπαιχτικά οἱ ἀριστοκράτες τῆς πόλης.

Του Πρωτ. κ. Βασιλείου Θερμού

ΕΝΑ ΜΗΝΥΜΑ από τη μακρινή Ἀμερική θα μᾶς ἀπασχολήσει σήμερα, με ἀποστολέα ἕνα λαϊκὸ ἱεροψάλτη. Ἐὰν καὶ διαβάξει ἑλληνικά, προτίμησε τὰ ἀγγλικά γιὰ νὰ ἐκφρασθῆ καλύτερα. Μεταφράζω:

«Διάβασα τὸ ἄρθρο σας περὶ τῆς ὑψηλῆς ἐντάσεως τοῦ ἤχου κατὰ τὴ Θεία Λειτουργία καὶ δὲν θὰ μπορούσα νὰ συμφωνήσω περισσότερο (ἀγγλισμὸς ποὺ σημαίνει: συμφωνῶ πάρα πολὺ). Σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν συμβολή σας σὲ αὐτὴ τὴν πολὺ σπουδαία πτυχή τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ζωῆς καὶ ἐλπίζω ὁ ἥπιος τόνος

ὡς συνέπειες τῆς ἐσωτερικῆς μεταναστεύσεως στὸν τόπο μας.

Ἡ ραγδαία μετακίνηση τοῦ πληθυσμοῦ πρὸς τὰ ἀστικά κέντρα ποὺ ἔλαβε χώρα κατὰ τὸ δεύτερο μισὸ του εἰκοστοῦ αἰῶνα ἀποδιοργάνωσε τὴν ἔννοια τῆς ἐνορίας. Ἀποσυνέδεσε βίαια μεγάλες μάζες ἀπὸ τὴ γενετήριά τους, ὅπου ἀπέκτησαν καὶ τὰ πρῶτα ἐκκλησιαστικὰ βιώματα, καὶ τοὺς ἔκαμε «μὲ τὸ ζόρι» μέλη νέων ἐνοριῶν μετὰ τὴν ὅπως δὲν τοὺς συνέδεε τίποτε. Γι' αὐτὸ καὶ σήμερα κάποιον δὲν ἐκκλησιάζονται ποτέ στὴν Ἀθήνα, ἀλλὰ μόνο τὸ καλοκαίρι καὶ τὶς μεγάλες γιορτές ὅταν πηγαίνουν στὸ χωριὸ τους.

Θὰ ἤθελα νὰ τραβήξω τὴν προσοχή σας σὲ ἕνα στοιχεῖο, τὸ ὁποῖο συνήθως προσπερνῶμε. Θεωρῶ πὼς ἡ ἀλλαγὴ τόπου καὶ τρόπου ζωῆς ἔφερε μοιραῖα καὶ μία ψυχολογικὴ φύσεως ἀπώλεια, ἐκτὸς τῶν πολλῶν ἄλλων. Χάθηκε ἡ αἴσθησις τῆς κλίμακας ἐντὸς τῆς Λατρίας. Ἀκόμη καὶ τὸ πρόβλημα τῆς ἐντάσεως τοῦ ἤχου θὰ πρότεινα νὰ τὸ δοῦμε ὡς ἀπώλεια τοῦ αἰσθητηρίου τῆς κλίμακας.

Στὴν κοινωνία τοῦ χωριοῦ τὰ ἐκκλησιαστικὰ φτιάχνονταν χωρὶς μεγαλειώδεις προδιαγραφές καὶ φιλοδοξίες. Κατασκευάζονταν στὴν κλίμακα τοῦ φυσικοῦ τοπίου καὶ τοῦ ἀνθρώπινου ἀναστήματος, γιὰ νὰ χωρέσουν τὸ ὑπάρχον δυναμικὸ. Μὴ ὑπάρχοντος δὲ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος καὶ οἱ φωνές τοῦ παπᾶ καὶ τοῦ ψάλτη ἀκολουθοῦσαν τὴ συνήθη φυσικὴ ἀρμονία κλίμακας.

Ὅταν ὁ κόσμος αὐτὸς μετακινήθηκε στὴν πόλη, χρειάστηκαν νέοι ναοὶ γιὰ νὰ τὸν χωρέσουν. Οἱ ναοὶ ἔγιναν μεγάλοι τώρα, διότι ὅλα στὴν πόλη ἦσαν μεγάλα. Ἀνεγέρθηκαν μετὰ συχνὰ δυτικὸτροπο σχέδιο, στημένοι μεγαλοπρεπῶς ἐξ ἀρχῆς, καὶ μέσα στὸ τεράστιο ἐσωτερικὸ τους ἔπρεπε ὁ ἐσωτερικὸς μετανάστης νὰ βρεῖ τὴ νέα δική του ἐκκλησιαστικὴ ταυτότητα.

Εἶχα τὴν εὐλογία πρόσφατα νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν Ἁγία Σοφία στὴν Πόλη. Παρὰ τὸ τεράστιο μέγεθός της αἰσθάνθηκα ἄνετα, φιλόξενα. Θεωρεῖται, ὄχι ἄδικα, ἀρχιτεκτονικὸ ἐπίτευγμα. Ἀλλὰ δὲν βγάζει κάθε ἐποχὴ καὶ κάθε ἐνορία Ἀνθέμιους καὶ Ἰσιδώρους. Ἐὰν δὲν πηγάζει ἡ καλαισθησία ἀπὸ μέσα σου χαρισματικά, τό-

τε ἡ μεγαλεπήβολη μίμηση τοῦ μεγέθους σὲ ἐκθέτει, σὲ ἀφήνει μετέωρο.

Ἐχω ταπεινὰ τὴ γνώμη, ἂν καὶ μὴ εἰδικός, πὼς ἡ ναοδομία τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα σὲ μεγάλο ποσοστὸ «μεγαλοπιάστηκε». Δὲν νοιάστηκε ἄρκετὰ π.χ. γιὰ ἀναλογίες μήκους, πλάτους, ὕψους, τὶς ὁποῖες σοφὰ τὰ σπουδαία μνημεῖα μας διέθεταν. Ἔτσι δὲν φαντάστηκε τὴν ἐνοχλητικὴ ἀντήχησις ποὺ θὰ παρουσίαζαν. Δὲν ἀντιλήφθηκε τὴν ψυχρότητα ποὺ ἐσωτερικὰ ἐξέπεμπαν. Ἐφτιαξε «κουτιά» γιὰ νὰ στεγάσει «θηρησκευτικὴς ἀνάγκες» τῆς μάζας. Τελικὰ δὲ νοιάστηκε ὅσο ἔπρεπε γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Καὶ ὅταν χάσεις τὴν ἐπαφή μετὰ τὸν ἄνθρωπο τὸ πιὸ εὐκόλο εἶναι νὰ χάσεις τὴν ἐπαφή καὶ μετὰ τὸ Θεό. Πολλοὶ σημερινοὶ ναοὶ δὲν «μιλοῦν» στὴν ψυχὴ τῶν ἀνθρώπων καὶ αὐτὸ συνεχίζει νὰ τοὺς δημιουργεῖ πνευματικὴ ζημιὰ (ἡ ὁποία κάποιες φορές ἀναπληρώνεται ἐν μέρει ἀπὸ τὴν συστηματικὴν ποιμαντικὴν ἐργασία τῆς ἐνορίας).

Μέσα σὲ αὐτὰ τὰ δεδομένα ἐμφανίστηκε καὶ τὸ ζήτημα τῶν μικροφώνων. Σὰ νὰ μὴν καταλάβαμε τίποτε ἀπὸ τὴ φθορὰ ποὺ ἔπαθαν οἱ πιστοὶ μας, σπεύσαμε νὰ παραδοθῶμε ἄνευ ὄρων καὶ στὴν τεχνολογία. Καὶ ἀπὸ ὑπηρετῆ μας τὴν κάναμε ἀφεντικὸ. Χάνοντας τὴν ἀρμονία τοῦ χώρου χάσαμε καὶ τὴν ἀρμονία τοῦ ἤχου, καὶ ἔπεται συνέχεια. Ἀλλὰ στοὺς μεγάλους ναοὺς τῆς βυζαντινῆς περιόδου ἔψαλλαν χορωδίες ποὺ «γέμιζαν» ἡχητικὰ τὸ ναὸ χωρὶς μικρόφωνα. Ἐμεῖς ἀποπειραθήκαμε νὰ μιμηθῶμε τὰ ἐξωτερικὰ γνωρίσματα τῆς δόξης τοῦ παρελθόντος (τὰ τελευταῖα χρόνια οἱ ψάλτες καὶ τῆς πιὸ μικρῆς κωμοπόλεως ἄρχισαν νὰ αὐτοαποκαλοῦνται «πρωτοψάλτες» καὶ «λαμπαδάριοι», κατὰ μίμησιν τῆς Ἁγίας-Σοφίας!), χωρὶς τὴν μεθοδικὴ καὶ ἀθόρυβη ἐρευνα τῶν προϋποθέσεων λειτουργίας τῶν ναῶν ἐκείνων ἀπὸ τὶς ὁποῖες θὰ ἀξίζε νὰ διδαχθῶμε.

Εἶναι φανερὸ ὅτι καὶ στὸ ζήτημα τοῦ ἤχου ἔχουμε χάσει τὴν κλίμακα. Ἡ ἐνταση τοῦ ἤχου ποὺ ἐπικρατεῖ στοὺς ναοὺς μας εἶναι πάνω ἀπὸ τὶς ἀντοχές μας καὶ ἔξω ἀπὸ τὶς ἀνάγκες

Τὰ ἐρωτήματά σας καὶ οἱ προτάσεις σας νὰ ἀπευθύνονται στὸν π. Βασίλειο Θερμό, Ἐρατοῦς 11, Παλλήνη 153 51 ἢ στὸ thermosv@otenet.gr.

μας. Καὶ τὸ παράξενο εἶναι ὅτι συχνὰ παρατηροῦμε τὸ ἀντίθετο ἄκρο: στὴν προσπάθειά τους κάποιον νὰ τελέσουν καταναυτικότερα τὴ Λατρεία, χαμηλώνουν τὴν ἐνταση τῆς φωνῆς τους καὶ «μασοῦν» τὰ λόγια τοὺς βεβιασμένα ὥστε οὐδεὶς ἀντιλαμβάνεται τὸ παραμικρὸ ἐκτὸς ἀπὸ μία μουρμούρα. Ἡ ἀρετὴ τοῦ μέτρου ποὺ γεννήθηκε σὲ αὐτὸν τὸν τόπο μοιάζει δυσεῦρετη. Νοιώθουμε ἀνέστιοι, χωρὶς αἰσθητικὴ πατρίδα καὶ ταυτότητα.

Εἶναι τυχαῖο ὅτι στὴν ἐποχὴ μας χιλιάδες ἄνθρωποι προτιμοῦν νὰ ἐκκλησιάζονται στὰ μοναστήρια, ὅπου ἡ κλίμακα συνήθως εἶναι ἀνθρώπινη; (Ἐὰν καὶ βρῖσκει κανεὶς καὶ ἐξαιρέσεις μονῶν ποὺ «ζήλευσαν» τοὺς ἐνοριακοὺς ναοὺς ὡς πρὸς τὴν ἀπουσία τῆς ἀρμονίας). Βεβαίως ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι λόγοι γι' αὐτὴ τὴν προτίμηση: συναισθηματικοὶ δεσμοὶ μετὰ τὴν μοναχὴ, διαποιμάνση ἀπὸ τὸν γέροντα τῆς μονῆς κ.ά. Ὅμως δὲν μπορῶ νὰ παραβλέψω ὅτι ἐκεῖ οἱ ναοὶ εἶναι μικρότεροι, ἡ χρῆσις τοῦ μικροφώνου μετρημένη, τὸ φῶς τῶν κεριῶν περισσότερο ἀπὸ τὸ τεχνητὸ φῶς, ὁ ρυθμὸς τῆς Λατρίας λελογισμένος καὶ ὄχι ἀργὸς κ.τ.λ. Δὲν ἔχουμε ἀκούσει ὅλοι τὰ βιώματά τους; Ἐνοχλούμαστε βέβαια μετὰ τὶς συγκρίσεις ποὺ κάνουν διότι τοὺς χάνει ἡ ἐνορία. Ἀλλὰ μήπως εἶναι καιρὸς νὰ κάνουμε ἐμεῖς κάτι γι' αὐτό; Γιατί δὲν μπορούμε νὰ μεταφνεύσουμε κάτι ἀπὸ τὸ λειτουργικὸ ἦθος τῶν μοναστηριῶν στὴν ἐνορία μας; Μήπως μία ἐπανορθωτικὴ κίνηση γιὰ τὰ σημερινὰ μεγέθη τῶν ναῶν μας θὰ ἦταν π.χ. ἡ δημιουργία καλῶν χορωδιῶν, μετὰ ταυτόχρονη μείωσις στὴν ἐνταση τοῦ μικροφώνου;

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἀμερικὴ τρέχει τὰ τελευταῖα χρόνια δρομαίως πρὸς τὴ βίωσις τῆς Ὁρθόδοξιας μετὰ τὰ νέα μοναστήρια καὶ τὶς ὀρθόδοξες ἐκδόσεις. Πρὶν, λοιπόν, βιαστοῦμε ὅπως συνήθως νὰ τὴν κατηγορήσουμε γιὰ ἐκκοσμίκευση, ἂς ἀναρωτηθῶμε λιγάκι γιὰ ἐμᾶς. Ἐκεῖνοι ἔκαμαν ὅ,τι καλύτερο μπορούσαν ὡς ἄνθρωποι παρασύρθηκαν καὶ θαύμασαν σὲ κάποια τοὺς ἑτεροδόξους. Ἐμεῖς ἐδῶ, στὴν ἔδρα μας, μετὰ τοὺς Πατέρες καὶ τοὺς γεροντάδες καὶ τὰ μοναστήρια μας καὶ τὰ ὀρθόδοξα βιβλία καὶ ὅλα τὰ καλά τοῦ Θεοῦ, γιὰτί χάσαμε τὴν κλίμακα; Ποιὸς ζηλέψαμε;

Καί, πάνω ἀπ' ὅλα, γιὰτί συνεχίζουμε νὰ τὸ κάνουμε;

Πῶς θὰ ξαναβροῦμε τὴ χαμένη κλίμακα;

σας νὰ ἀκουστῆ δυνατὰ καὶ μετὰ σαφήνεια ὅπου πρέπει».

Μᾶς κάνει νὰ ἐλπίζουμε ὅταν συμμαρίζονται καὶ ἱεροψάλτες τοὺς προβληματισμοὺς γιὰ τὸ ἦθος καὶ τὸ ὄψος τελέσεως τῆς Λατρίας μας.

Ζῶντας στὴν Ἀμερικὴ ὁ ἀποστολέας μας ὅπωςδήποτε θὰ εἶχε πολλές εὐκαιρίες νὰ βιώσει διάφορες δυσλειτουργίες τῆς Λατρίας, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον του. (Σὲ μικρὸ βαθμὸ εἶχα κι ἐγὼ τὴν εὐκαιρία νὰ τὶς διαπιστώσω). Φυσικὴς, ἄλλωστε, ἂν θέλουμε νὰ εἶμαστε ἐντιμοὶ καὶ δίκαιοι. Μέσα στὸν ἀγῶνα ἐπιβιώσεως τῶν μεταναστῶν μας, στὴ φοβερὴ Ὀδύσεια τῆς ἐγκαταστάσεως σὲ ἕνα μακρινὸ τόπο, ἐν μέσῳ ἀλλοθρήσκων καὶ ἀλλοδόξων, πὼς νὰ προσεχθοῦν ὅλα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα τῆς Λατρίας τὰ ὁποῖα οὐτε στὴν Ὁρθόδοξη Ἑλλάδα μπόρεσαν νὰ κρατηθοῦν στὴν ὀρθὴ βάση;

Ἀλλὰ τὸ θέμα τοῦ σημερινοῦ σημειώματος δὲν εἶναι τὰ προβλήματα τῆς Ἀμερικῆς στὴ Λατρεία. Ἀφορμὴ μόνο λαμβάνουμε ἀπὸ τὸ ἀμερικανικὸ μῆνυμα προκειμένου νὰ ἐξετάσουμε ὁμοιότητες μετὰ τὰ καθ' ἡμᾶς. Συγκεκριμένα θὰ πρότεινα νὰ δοῦμε κατ' ἀναλογίαν κάποια ἀπὸ τὰ προβλήματα τῆς Λατρίας μας

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ υπ' αριθμ. 42

Περί τῆς νομιμότητος τελέσεως Βαπτίσεων*

Ἄγαπητοὶ Πατέρες,

Ἐπειδὴ τὸν τελευταῖο καιρὸ ἔχει παρατηρηθεῖ σωρεῖα τηλεφωνημάτων εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, μὲ τὰ ὁποῖα Ἐφημέριοι διατυπώνουν ἀπορίες γὰρ τὸ ἐπιτρέπτο ἢ μὴ βαπτίσεων, σὰς ὑπευθυμίζουμε τὰ ἑξῆς:

Α. Βαπτίσεις ἀνηλίκων

1. Ἡ ἐπιλογή θρησκείας καὶ ὀνόματος γὰρ τὸ ἀνήλικο τέκνο ἀπὸ τοὺς γονεῖς του ἐντάσσεται εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἀσκίσεως τῆς γονικῆς μέριμνας. Σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 1510 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικα: «Ἡ μέριμνα γὰρ τὸ ἀνήλικο τέκνο εἶναι καθῆκον καὶ δικαίωμα τῶν γονέων (γονικὴ μέριμνα), οἱ ὁποῖοι τὴν ἀσκοῦν ἀπὸ κοινοῦ (.....)». Ἀπόρροια τῆς διατάξεως αὐτῆς εἶναι ἡ ὑποχρέωση τῶν Ἐφημερίων νὰ διαπιστώσουν τὴν κοινὴ βούληση τῶν δύο συζύγων νὰ βαπτισθεῖ τὸ παιδί τους κατὰ τὸ Ὁρθόδοξο δόγμα καὶ νὰ λάβει συγκεκριμένο ὄνομα. Ἡ κοινὴ αὐτὴ βούληση τῶν δύο γονέων πρέπει νὰ διαπιστώνεται ἀπὸ τὸν Ἐφημέριο, ὁ ὁποῖος πρόκειται νὰ τελέσει τὴν Βάπτισμα (καὶ ὄχι ἀπὸ ἄλλον, ὅπως π.χ. τὸν Προϊστάμενο τοῦ Ναοῦ ἢ ἄλλο Συνεφημέριο) πρὶν τὴν ἐναρξὴ τοῦ Μυστηρίου.

2. Ἡ κοινὴ βούληση τῶν δύο γονέων μπορεῖ νὰ διαπιστωθεῖ προφορικῶς, ὁ πλεόν ὅμως, ἐπίσημος καὶ δεσμευτικὸς τύπος εἶναι νὰ ὑπογράψουν ἀπὸ κοινοῦ, μαζὶ μὲ τὸν ἀνάδοχο καὶ τὸν Ἐφημέριο, τὴν Δήλωση Βαπτίσεως (ἢ ὁποῖα πρόκειται νὰ κατατεθεῖ εἰς τὸ ἀρμόδιο Ληξιαρχεῖο) πρὶν τὴν ἐναρξὴ τοῦ Μυστηρίου. Αὐτὸ προϋποθέτει τὴ φυσικὴ παρουσία καὶ τῶν δύο γονέων εἰς τὸ πρὸς τέ-

λεση Μυστήριον, τὴν ὁποῖα ὀφείλει νὰ διαπιστῶνται ὁ τελετουργὸς Ἐφημέριος πρὶν τὴν ἐναρξὴ τοῦ Μυστηρίου. Ἐφ' ὅσον εἶναι καὶ οἱ δύο γονεῖς παρόντες, συμφωνοῦν γὰρ τὴν τελέση τοῦ Μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος κατὰ τὸ Ὁρθόδοξο δόγμα, καθὼς καὶ γὰρ τὸ ὄνομα τοῦ παιδιοῦ, ἰδίως ἐὰν ἔχουν ὑπογράψει τὴν δήλωσιν βαπτίσεως, μπορεῖ ὁ Ἐφημέριος ἀκωλύτως νὰ τελέσει τὸ Μυστήριον.

3. Σὲ περιπτώσεις ἀπουσίας τοῦ ἑνὸς γονέως ὁ Ἐφημέριος ὀφείλει νὰ διερευνήσῃ τὴν αἰτία. Κατὰ τὸ ἄρθρο 1510 παράγρ. 2 τοῦ Α.Κ.: «Σὲ περίπτωση ὅπου ἡ γονικὴ μέριμνα παύει λόγω θανάτου, κήρυξης σὲ ἀφάνεια ἢ ἐκπτώσεως τοῦ ἑνὸς γονέα, ἢ γονικὴ μέριμνα ἀνήκει ἀποκλειστικὰ στὸν ἄλλο». Συνέπεια τῆς διατάξεως αὐτῆς εἶναι ὅτι ἐφ' ὅσον μὲ ληξιαρχικὴ πράξις θανάτου ἀποδεικνύεται ὁ θάνατος τοῦ ἑνὸς γονέως, ἢ μὲ δικαστικὴ ἀπόφασις κηρύσσεται ρητῶς αὐτὸς ἄφαντος ἢ ἐκπτώτος ἀπὸ τὴν γονικὴ μέριμνα, τότε ὁ Ἐφημέριος μπορεῖ νὰ τελέσει τὸ Μυστήριον τοῦ Βαπτίσματος παρουσίᾳ τοῦ ἄλλου γονέως, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀποκλειστικῶς ἀρμόδιος νὰ συγκατατεθεῖ εἰς τὴν Βάπτισμα κατὰ τὸ Ὁρθόδοξο δόγμα καὶ νὰ ἐπιλέξῃ ὄνομα γὰρ τὸν ἀνήλικον. Εἰς τὶς περιπτώσεις αὐτὲς ὁ Ἐφημέριος ὀφείλει νὰ ζητᾶ θεωρημένο ἀντίγραφο εἴτε τῆς ληξιαρχικῆς πράξεως θανάτου, εἴτε τῆς σχετικῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως καὶ νὰ τὰ ἀρχειοθετῇ καταλλήλως. Ἐπίσης, εἰς τὶς περιπτώσεις αὐτὲς αὐτονόητο εἶναι ὅτι ὁ Ἐφημέριος παραμένει ἀνεπηρέαστος ἀπὸ τὶς ἐπιθυμίες ἢ τὶς πιέσεις ἰδίως ὡς πρὸς τὸ ὄνομα, συγγενῶν τῆς πλευρᾶς τοῦ ἀπόντος γονέως (ἰδίως τῶν γονέων αὐτοῦ), συμμορφούμενος πρὸς τὴν βούλησιν καὶ μόνον τοῦ γονέως πού πλεόν ἀποκλειστικῶς ἀσκεῖ τὴν γονικὴν μέριμνα.

4. Σὲ περίπτωση ἀπουσίας τοῦ ἑνὸς γονέως λόγω εὐλόγου κωλύματος (ἀσθένεια, ἀποδημία,

κ.λπ.), τότε ὁ Ἐφημέριος μπορεῖ νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν τελέση τοῦ Μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος ἐφ' ὅσον ἐκ μέρους τοῦ ἀπόντος γονέως ὑποβληθεῖ εἴτε **βεβαίωσις ἐνώπιον συμβολαιογράφου**, εἴτε **ὑπεύθυνα δήλωσις μὲ θεωρημένο τὸ γνήσιο τῆς ὑπογραφῆς**, ὅτι ὁ ἀπὸν γονεὺς συγκατατίθεται εἰς τὴν Βάπτισμα τοῦ τέκνου του κατὰ τὸ Ὁρθόδοξο δόγμα καὶ μὲ **συγκεκριμένο ὄνομα**. Ὅποιο ἐκ τῶν ἀνωτέρω δύο ἐγγράφων τοῦ προσκομισθεῖ, ὁ Ἐφημέριος τὸ ἀρχειοθετῇ καταλλήλως. Σὲ περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποῖα δὲν προσκομισθεῖ τέτοιο ἐγγράφον, ἀκόμη καὶ ἂν προφορικῶς ὅποιοιδήποτε μάρτυρες βεβαιώσουν σχετικὴ βούλησιν τοῦ ἀπόντος γονέως, ὁ Ἐφημέριος δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τελέσει τὴν Βάπτισμα.

5. Σὲ περίπτωση κατὰ τὴν ὁποῖα οἱ γονεῖς διαφωνοῦν ὡς πρὸς τὸ ὄνομα, ἰδίως ἐὰν εὐρίσκονται εἰς διάστασιν ἢ ἔχουν διαζευχθεῖ, τότε ὁ Ἐφημέριος **δὲν ἐπιτρέπεται** νὰ τελέσει τὴν Βάπτισμα. Κατὰ τὸ ἄρθρο 1512 τοῦ Α.Κ.: «Ἄν οἱ γονεῖς διαφωνοῦν κατὰ τὴν ἄσκησιν τῆς γονικῆς μέριμνας, καὶ τὸ συμφέρον τοῦ τέκνου ἐπιβάλλει νὰ ληφθεῖ ἀπόφασις, ἀποφασίζῃ τὸ δικαστήριον». Συνέπεια τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ εἶναι τὸ ὅτι σὲ περίπτωση διαφωνίας τῶν γονέων ὡς πρὸς τὸ ὄνομα, ὁ Ἐφημέριος μπορεῖ νὰ τελέσει τὴν Βάπτισμα μόνον ἐὰν ὑφίσταται **δικαστικὴ ἀπόφασις** ἢ ὁποῖα νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν Βάπτισμα τοῦ τέκνου κατὰ τὸ Ὁρθόδοξο δόγμα καὶ μὲ συγκεκριμένο ὄνομα, τὸ ὁποῖο νὰ προσδιορίζεται ρητῶς εἰς τὴν δικαστικὴν ἀπόφασιν. Θεωρημένο ἀντίγραφο τῆς σχετικῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως ὁ Ἐφημέριος ἀρχειοθετῇ καταλλήλως. **Προσοχὴ! Δικαστικὴ ἀπόφασις ἢ ὁποῖα ἀναθέτει εἰς τὸν ἕνα ἐκ τῶν δύο γονέων μόνον τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ τέκνου, προσωρινὴ ἢ μὴ, δὲν καλύπτει τὸν Ἐφημέριο γὰρ τὴν τελέση βαπτίσεως.**

6. Πολλὲς φορές, εἰς περιπτώσιν κατὰ τὴν ὁποῖαν οἱ σύζυγοι εἶναι εἰς διάστασιν ἢ ἔχουν διαζευχθεῖ, ἢ μητέρα τοῦ ἀνηλίκου τέκνου ἐπικαλεῖται τὸ ὅτι πατέρας τοῦ τέκνου εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν ἀναγραφόμενον εἰς τὴν ληξιαρχικὴν πράξιν γεννήσεως. Ὁ ἀνωτέρω ἰσχυρισμὸς τῆς μητέρας δὲν παράγει νομικὰ ἀποτελέσματα. Ὁ Ἐφημέριος ὀφείλει νὰ ἀναζητήσῃ καὶ νὰ λάβῃ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ πατέρα, τὸ ὄνομα τοῦ ὁποῖου ἀναγράφεται εἰς τὴν ληξιαρχικὴν πράξιν **καὶ μόνον**. Εἰς περιπτώσιν προσβολῆς τῆς πατρότητος ἢ ἐκου-

σίας ἀναγνωρίσεως τοῦ τέκνου, μόνον ἐφ' ὅσον ὑφίσταται σχετικὴ σημειώσις καὶ διόρθωσις ἐπὶ τῆς ληξιαρχικῆς πράξεως γεννήσεως δύναται ὁ Ἐφημέριος νὰ δε-

χθεῖ ὡς πατέρα τὸν διὰ τῆς νεωτέρας σημειώσεως προσδιοριζόμενον. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὁ Ἐφημέριος ὀφείλει νὰ ἐξαρτᾶ τὶς ἀνωτέρω ἐνέργειες του ἀπὸ τὰ ἀναγραφόμενα εἰς τὴν Ληξιαρχικὴν Πράξιν Γεννήσεως στοιχεῖα **καὶ μόνον**.

7. Κατὰ τὸ ἄρθρο 1945 τοῦ Α.Κ.: «Ἡ γονικὴ μέριμνα τοῦ ἀνηλίκου τέκνου πού γεννήθηκε καὶ παραμένει χωρὶς γάμον τῶν γονέων του ἀνήκει στὴν μητέρα του. Σὲ περίπτωση ἀναγνώρισής του, ἀποκτᾶ γονικὴ μέριμνα καὶ ὁ πατέρας, πού ὅμως τὴν ἀσκεῖ ἂν ἔπαψε ἢ γονικὴ μέριμνα τῆς μητέρας ἢ ἂν αὐτὴ ἀδυνατεῖ νὰ τὴν ἀσκήσῃ γὰρ νομικοὺς ἢ πραγματικοὺς λόγους. Μὲ αἴτησιν τοῦ πατέρα τὸ δικαστήριον μπορεῖ καὶ σὲ κάθε ἄλλῃ περίπτωση, καὶ ἰδίως, ἂν συμφωνεῖ ἢ μητέρα, νὰ ἀναθέσῃ σ' αὐτὸν τὴν ἄσκησιν τῆς γονικῆς μέριμνας ἢ μέρους τῆς, ἐφόσον αὐτὸ ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὸ συμφέρον τοῦ τέκνου. Σὲ περίπτωση δικαστικῆς ἀναγνώρισης, τὴν ὁποῖα ἀντιδίκησε ὁ πατέρας, αὐτὸς δὲν ἀσκεῖ γονικὴ μέριμνα οὔτε ἀναπληρῶναι τὴν μητέρα στὴν ἄσκησίν της. Τὸ δικαστήριον μπορεῖ, ἂν τὸ ἐπιβάλλῃ τὸ συμφέρον τοῦ τέκνου, νὰ ἀποφασίσῃ διαφορετικὰ μὲ αἴτησιν τοῦ πατέρα, ἐφόσον ἔπαψε ἢ γονικὴ μέριμνα τῆς μητέρας ἢ αὐτὴ ἀδυνατεῖ νὰ τὴν ἀσκήσῃ γὰρ νομικοὺς ἢ πραγματικοὺς λόγους ἢ ὑπάρχει συμφωνία τῶν γονέων». Τὰ παραπάνω πρακτικῶς σημαίνουν ὅτι σὲ περίπτωση **ἄγαμης μητέρας**, ἐπειδὴ αὐτὴ ἀσκεῖ **μόνη τῆς τὴν γονικὴν μέριμνα**, ἐκτὸς ἂν δικαστικὴ ἀπόφασις ὀρίζει ἄλλα, ὁ Ἐφημέριος μπορεῖ νὰ τελέσει τὴν Βάπτισμα καὶ νὰ δώσῃ ὄνομα λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν μόνον τὴν δήλωσιν βουλήσεως τῆς ἄγαμης μητέρας. Προκειμένου νὰ διασφαλισθεῖ ὁ Ἐφημέριος ὅτι δὲν ὑφίσταται δικαστικὴ ἀπόφασις μὲ τὴν ὁποῖαν ἀσκεῖ γονικὴ μέριμνα ἐπὶ τοῦ τέκνου καὶ ὁ πατέρας, ἢ ἄγαμη μητέρα ὑποχρεοῦται εἰς τὴν συμπλήρωσιν σχετικῆς Ὑπευθύνου Δηλώσεως τοῦ Ν. 1599/86 μὲ θεωρημένο τὸ γνήσιο τῆς ὑπογραφῆς της, εἰς τὴν ὁποῖα θὰ δηλώνῃ ὑπευθύνως ὅτι ἀσκεῖ ἀποκλειστικῶς τὴν γονικὴν μέριμνα ἐπὶ τοῦ ἀνηλίκου τέκνου της, ὅτι δὲν ὑφίσταται δικαστικὴ ἀπόφασις ἢ ὁποῖα νὰ ἀπονέμῃ δικαίωμα ἀσκίσεως γονικῆς μέριμνης καὶ εἰς τὸν πατέρα

* Τὸ κείμενον αὐτὸ εἶναι Ἐγκύκλιον Σημείωμα τῆς Ἱ. Ἀ. Ἀθηνῶν. Τὸ δημοσιεύουμε λόγω τοῦ πολὺ κατατοπιστικοῦ καὶ γενικοῦ ἐνδιαφέροντος περιεχομένου του.

του ἀνηλικού τέκνου καὶ τέλος ὅτι ἐπιθυμῆι τὸ ἀνήλικό τέκνο τῆς νὰ βαπτισθῆι κατὰ τὸ Ὁρθόδοξο δόγμα καὶ νὰ λάβει συγκεκριμένο ὄνομα. Τῆ σχετικῆ Ὑπεύθυνη Δήλωση ὁ Ἐφημέριος ἀρχειοθετεῖ καταλλήλως.

8. Σὲ περίπτωσι κατὰ τὴν ὁποία οἱ γονεῖς τοῦ πρὸς βάπτισιν τέκνου **δὲν εἶναι Χριστιανοὶ Ὁρθόδοξοι**, τότε ὁ Ἐφημέριος ὑποχρεοῦται νὰ ζητήσῃ Ὑπεύθυνη Δήλωση, ξεχωριστὴ ἀπὸ τὸν κάθε γονέα, μὲ θεωρημένο τὸ γνήσιο τῆς ὑπογραφῆς, εἰς τὴν ὁποία ὁ κάθε γονεὺς ξεχωριστὰ θὰ δηλώνει ὅτι ἐπιθυμῆι τὴ Βάπτισιν τοῦ τέκνου του κατὰ τὸ Ὁρθόδοξο δόγμα καὶ μὲ συγκεκριμένο ὄνομα. Τῆς ἀνωτέρω Ὑπεύθυνης Δηλώσεως ὁ Ἐφημέριος ἀρχειοθετεῖ καταλλήλως.

9. Σὲ περίπτωσι κατὰ τὴν ὁποία τῆς Βαπτίσεως ἔχει προηγηθῆι ὀνοματοδοσία, γεγονός τὸ ὁποῖο σημειώνεται στὴν προσκομιζόμενη Ληξιαρχικὴ Πράξι Γεννήσεως τοῦ τέκνου, ὁ Ἐφημέριος **δὲν ἐπιτρέπεται** νὰ μεταβάλλῃ τὸ δοθέν κατὰ τὴν ὀνοματοδοσίαν ὄνομα. Ἐπομένως, ὄχι μόνον δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀλλάξῃ τὸ ὄνομα, ἀλλὰ οὔτε νὰ προσθέσῃ ἄλλο εἰς τὸ ἀρχικῶς δοθέν, ἢ, σὲ περίπτωσι δύο ὀνομάτων, νὰ ἀφαιρέσῃ τὸ ἓνα. Σὲ ὀριακὰς περιπτώσεις, ἰδίως ὅταν οἱ γονεῖς ἀσκοῦν ἀφόρητη πίεσιν ἐπὶ τοῦ Ἐφημερίου γιὰ μεταβολὴ τοῦ δοθέντος κατὰ τὴν ὀνοματοδοσίαν ὀνόματος, ὁ Ἐφημέριος ὀφείλει νὰ ζητήσῃ ὑπεύθυνη δήλωσιν, ξεχωριστὴ ἀπὸ τὸν κάθε γονέα, μὲ θεωρημένο τὸ γνήσιο τῆς ὑπογραφῆς, ὅπου ὑπευθύνως θὰ δηλοῖ ξεχωριστὰ ὁ κάθε γονεὺς ὅτι ἐπιθυμῆι τὸ παιδί του νὰ βαπτισθῆι κατὰ τὸ Ὁρθόδοξο δόγμα καὶ νὰ λάβῃ συγκεκριμένο ὄνομα, ἄλλο ἀπὸ τὸ ἀναγραφόμενο εἰς τὴν πράξιν ὀνοματοδοσίας. Τῆς Ὑπεύθυνης αὐτῆς Δηλώσεως ὁ Ἐφημέριος ἀρχειοθετεῖ καταλλήλως. Ἐπίσης, προειδοποιεῖ τοὺς γονεῖς **πρὶν** τὴν τέλεσιν τοῦ Μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ Δήλωσις Βαπτίσεως ἀναγράφῃ ἄλλο ὄνομα, ἀσχετο αὐτοῦ τῆς ὀνοματοδοσίας, τὸ ἀρμόδιο Ληξιαρχεῖο θὰ τοὺς παραπέμψῃ εἰς τὸ ἀρμόδιο Πρωτοδικεῖο πρὸς ἔκδοσιν δικαστικῆς ἀποφάσεως, ἢ ὁποία θὰ διευκρινίζῃ ποῖο ἀπὸ τὰ δύο ὀνόματα ἰσχύει.

10. Ἐχει ἀναφερθῆι εἰς τὴν Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ ὅτι, σπανιώτατα βεβαίως, ἰδίως γιὰ συναισθηματικούς λόγους, ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς παρουσίας κάποιου παπποῦ ἢ γιαγιάς, οἱ γονεῖς τοῦ πρὸς βάπτισιν τέκνου ζητοῦν ἀπὸ τὸν Ἐφημέριο νὰ γρά-

ψῆ μὲν εἰς τὸ Βιβλίον Βαπτίσεων καὶ εἰς τὴν Δήλωσιν Βαπτίσεως ἓνα ὄνομα, νὰ ἐκφωνῆσιν δὲ τόσο εἰς τὴν κατήχησιν, ὅσο καὶ εἰς τὴν τριπλὴν κατάδυσιν τὸ ὄνομα

αὐτὸ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ παρευρισκομένου παπποῦ ἢ γιαγιάς «γιὰ νὰ τὸ ἀκούσῃ» καὶ μόνον. Ἡ τοιαύτη πρακτικὴ, οὔσα ἀλυσιτελής, ἐφ' ὅσον δὲν καταγράφονται καὶ τὰ δύο ὀνόματα εἰς τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα, ἐνέχει τὸν κίνδυνον νὰ διωχθῆι ποινικῶς ὁ Ἐφημέριος. Ἐπειδὴ δὲ σήμερον εἶναι κοινὸς τόπος εἰς τὰ Μυστήρια ἢ παρουσία φωτογράφου μὲ κάμερα, εἶναι εὐκολὴ ἢ ἀπόδειξις τῆς τοιαύτης ἐνεργείας, μὲ δυσάρεστες συνέπειες γιὰ τὸν Ἐφημέριο. Συνεπεία τῶν ἀνωτέρω, ἐφιστᾶται ἢ προσοχὴ τῶν Ἐφημερίων εἰς τὸ **νὰ ἐκφωνοῦν ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον τὸ ὄνομα τὸ ὁποῖο καταχωρεῖται εἰς τὴν Δήλωσιν Βαπτίσεως καὶ τὸ Βιβλίον Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.**

11. Εἰδικῶς ἐπειδὴ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς Βαπτίσεως πολλοὶ ἐρωτοῦν τὸν Ἐφημέριο περὶ τῶν κωλυμάτων γάμου ἐκ «πνευματικῆς συγγενείας», ἰδίως κατὰ πόσον τέκνα βαπτισμένα ἀπὸ τὸν ἴδιον ἀνάδοχον δύνανται εἰς τὸ μέλλον νὰ συνάψουν μεταξὺ τους γάμο, τονίζουμε τὸ γεγονός ὅτι **ἐκ τῶν Ἱερῶν Κανόνων κώλυμα συνάψεως γάμου ἐκ «πνευματικῆς συγγενείας» ὑφίσταται μόνον μεταξὺ τοῦ ἀναδόχου καὶ τῆς ἀναδεκτῆς ἢ τῆς μητέρας τῆς, ἢ ἀναλόγως, τῆς ἀναδόχου καὶ τοῦ ἀναδεκτοῦ τῆς ἢ τοῦ πατέρα του.** Συνεπῶς τέκνα βαπτισμένα ἀπὸ τὸν ἴδιον ἀνάδοχον δύνανται ἀκωλύτως νὰ συνάψουν μεταξὺ τους γάμο.

Α. Βαπτίσεις Ἐνηλίκων

Περὶ τῶν Βαπτίσεων Ἐνηλίκων, ἀλλοδαπῶν ἢ μὴ, ὑπευθυμίζουμε τὸ παλαιότερον Ἐγκύκλιον Σημειωμά μας ὑπ' ἀριθμ. 28/2000 (ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 1581/ΕΞ.5125/5-7-2000), τὸ ὁποῖο ἰσχύει **ἀπαργκλίτως**. Εἰδικῶς ὑπευθυμίζουμε ὅτι προκειμένου νὰ ἐπιτραπῆ ἡ Βάπτισις Ἐνηλίκου εἶναι ὑποχρεωτικὸ νὰ προσκομίζεταί εἰς τὸ Γραφεῖο Προσωπικοῦ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἢ σχετικὴ δίγλωσσις (εἰς τὰ ἑλληνικὰ καὶ ἀγγλικὰ) αἴτησις, μὲ συμπληρωμένα ἅπαντα τὰ στοιχεῖα τοῦ αἰτουμένου τῆς Βάπτισις, καθὼς καὶ τὴν ὑπογραφήν του. Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω αἴτησις ὑποβάλλεται εἰς τὸ Γραφεῖο Προσωπικοῦ **μὲ διαβιβαστικὸ** τοῦ Ἐφημερίου, δεόντως ὑπογεγραμμένο.

Ἡ ἐκκλησιαστικὴ Τέχνη τῆς Λευκάδας σὲ ἓνα Μουσεῖο

Τοῦ κ. Γιάννη Ζαμπέλη

Τὸ Σάββατο, 15.7.06 ἀνοιξε τῆς πύλες τοῦ τοῦ νέου Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου τῆς Ἱ. Μονῆς Φανερωμένης Λευκάδος. Τὸ μοναστήρι τῆς Κυρᾶς τοῦ νησιοῦ, Παναγίας τῆς Φανερωμένης, εἶναι τὸ θρησκευτικὸ κέντρο τῶν ἀπανταχοῦ Λευκαδίων, ἀλλὰ καὶ πόλος ἐλξης ἀναρίθμητων προσκυνητῶν καὶ τουριστῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ πολλὰς χώρες τοῦ κόσμου. Τὸ Μουσεῖο ἔρχεται νὰ προστεθῆι στὸ λοιπὸ πνευματικὸ καὶ κοινωνικὸ ἔργο ποὺ προσφέρει ἡ ἀδελφότης τῆς Ἱ. Μονῆς.

Τὸ τελικὸ οἰκονομικὸ ἀντικείμενον τοῦ ἔργου ἦταν 666.293,84 €, φορέας ὑλοποιήσεως ἡ Νομαρχιακὴ Αὐτοδιοίκησις Λευκάδας καὶ φορέας λειτουργίας, μετὰ τὴν παραλαβὴν του, ἡ Ἱ. Μ. Φανερωμένης.

Τὸ Μουσεῖο ἐγκαινιάσθη ἡ Ὑπ. Ἐ. Π. καὶ Θ. κ. Μ. Γιαννάκου, μετὰ τὸν ἀγιασμόν ποὺ τέλεσε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λευκάδος καὶ Ἰθάκης κ. Νικηφόρος, παρουσίᾳ τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν τοῦ νομοῦ, τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ πολλῶν προσκυνητῶν. Στὸ πλαίσιο διήμερης περιουσίας του στὴ Λευκάδα (14 καὶ 15 Ἰουλίου 2006), τὸ νέο Μουσεῖο ἐπισκέφθηκε ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Κων. Καραμανλῆς, συνοδευ-

όμενος ἀπὸ πλειάδα Ὑπουργῶν καὶ Βουλευτῶν.

Στῆς αἴθουσες τοῦ Μουσείου φιλοξενοῦνται ἐκκλησιαστικὰ ἀντικείμενα, προερχόμενα ἀπὸ τὴν Ἱ. Μ. Φανερωμένης καὶ ἀπὸ ἄλλους ναοὺς τοῦ νησιοῦ.

Πρόκειται γιὰ ἱερὰ εἰκόνες, χειρόγραφα καὶ παλαιότυπα βιβλία, ἱερὰ ἄμφια, ἀντιμήνια (ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸν 18ο αἰ.), σταυροὺς (εὐλογίας, ἀγιασμοῦ, λιτανείας), ἐπιταφίους καὶ ἄλλα ἀξιόλογα δείγματα τῆς τοπικῆς ἐκκλησιαστικῆς τέχνης.

Ἄγιογράφοι, χρυσοχοὶ, ἱερογράπτες, ξυλογλύπτες καὶ ἄλλοι τεχνίτες, Λευκαδίτες ἢ ὄχι, ποὺ στόλισαν τῆς ἱστορικῆς ἐκκλησίας καὶ τὰ παλαιά μοναστήρια τοῦ νησιοῦ, ἐκπροσωποῦνται καὶ σήμερον μὲ τὰ ἔργα τους σὲ αὐτὴν τὴν νεότευκτη κιβωτὸ τῆς λευκαδίτικης ἐκκλησιαστικῆς τέχνης.

Μὲ τὴν ἐπιμέλεια εἰδικῶν μουσειολόγων καὶ ἀρχαιολόγων ἀπὸ τὸ Βυζαντινὸ καὶ Χριστιανικὸ Μουσεῖο Ἀθηνῶν καὶ τὴν 8ῃ Ἐφορείᾳ Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων (Ἰωάννινα), τὰ ἐκθέματα ἔχουν κατανεμηθῆι σύμφωνα μὲ τῆς σύγχρονες μουσειολογικὰς ἀρχὰς καὶ κατὰ τρόπον ὅστε ὁ ἐπισκέπτης νὰ ἀποκομίζῃ γνώσεις χρήσιμες γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν γενικὴ Ἱστορίαν τοῦ νησιοῦ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Τού κ. Κωνσταντίνου Χολέβα

Γιάννης Χατζηφώτης: Ο μαχητής λόγιος

Με τον αιφνίδιο θάνατο του Γιάννη Χατζηφώτη ή Εκκλησία μας έχασε ένα μαχητικό υποστηρικτή των θέσεών της, ή λογοτεχνία και ή ιστοριογραφία έχασαν ένα αξίο και ακούραστο χειριστή της γραφίδος, έμεις που τον γνωρίζαμε προσωπικά χάσαμε ένα φίλο. Αμέτρητοι άνθρωποι ώφελήθηκαν από τις γνώσεις και τα επιχειρήματά του. Αμέτρητα βιβλία, άρθρα και δοκίμια υπέρ Όρθοδοξίας και Έλληνισμού φέρουν την υπογραφή του. Πολυάριθμα σωματεία και ακροατήρια είχαν την χαρά να ακούσουν τον γλαφυρό και τεκμηριωμένο λόγο του. Η Αλεξάνδρεια και ή Σύμη, οί αγαπημένες ιδιαίτερες πατρίδες του είχαν βρει στο πρόσωπό του ένα δυναμικό πρεσβευτή και ιστορητή. Ο Γιάννης Χατζηφώτης, ο οποίος μεταξύ πολλών άλλων διατέλεσε και σύμβουλος έκδόσεως του περιοδικού ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ, αφήνει κυριολεκτικά δυσαναπλήρωτο κενό. Ο Θεός ως αναπαύσει την ψυχή του και έμεις ως ξαναδιαβάσουμε τα πολλά και ενδιαφέροντα προΐοντα της ευλάβειας και της λογωσύνης του.

Πικρές αλήθειες

Από σχετικό άρθρο του Οίκου. Αναστασίου Σαλαπάτα, το οποίο διαβάσαμε στο περιοδικό «Άγιος Μηνάς» της Ίερās Μητροπόλεως Καστορίας (τεύχος Απριλίου - Ιουνίου 2006) παραθέτουμε το ακόλουθο κείμενο, το οποίο θυμίζει καταστάσεις και προβληματισμούς που βιώνουν πολλοί ιερείς έλληνοκων ένοριων:

Ο Παπάς μας

Αν είναι ενεργητικός, τον θεωρούν υπερβολικά κουρδισμένο.

Αν είναι ήρεμος, τον θεωρούν τεμπέλη.

Αν έχει γκριζά μαλλιά, θεωρείται γέρος.

Αν είναι νέος, λένε πως δεν έχει έμπειρία.
Αν θέλει να κάνει αλλαγές, τον θεωρούν επαναστάτη.

Αν δεν θέλει, λένε πως δεν παίρνει πρωτοβουλίες.

Αν κηρύττει κατά της άμαρτίας, τον θεωρούν φανατικό.

Αν δεν το κάνει, λένε πως είναι κοσμικός.

Αν χρησιμοποιεί κινήσεις των χειρών όταν εκφράζεται, τον θεωρούν ήθοποιό.

Αν παραμένει ακίνητος, τον λένε ξύλινο.

Αν υψώνει τή φωνή του, λένε πως φωνάζει πολύ.

Αν δεν υψώνει τή φωνή του, τον θεωρούν μονότονο.

Αν είναι στο σπίτι του, λένε πως θα έπρεπε να είναι έξω, έπισκεπτόμενος ένοριτες.

Αν θεαθεί στο δρόμο, λένε πως θα έπρεπε να είναι κλεισμένος μέσα, έτοιμάζοντας το κήρυγμά του.

Αν έπισκέπτεται τους πτωχούς, τον θεωρούν σοσιαλιστή.

Αν έπισκέπτεται πλουσίους, λένε πως κάνει χατήρια.

Θεέ μου, δώσε στον παπά μας ύπομονή!

Τά Θρησκευτικά οδηγούν στον Χριστό

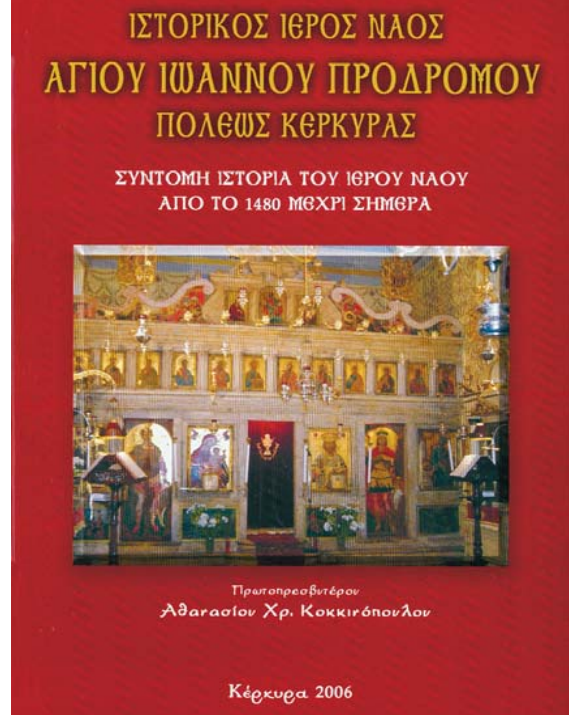
Επειδή κατά καιρούς ασκείται κριτική στο μάθημα των Θρησκευτικών, άλλοτε καλοπροαίρετη και άλλοτε κακοπροαίρετη, είναι χρήσιμο το δίδαγμα που προκύπτει από την ακόλουθη πραγματική και πρόσφατη ιστορία. Σε χωριό του Νομού Πρεβέζης κατοικεί και εργάζεται μία οικογένεια αλβανικής καταγωγής και μέχρι πρό τινος μουσουλμανικού θρησκευματος. Το μεγαλύτερο από τα τρία παιδιά της οικογενείας παρακολουθεί το έλληνο Δημοτικό Σχολείο και έντυπωσιάστηκε ιδιαίτερος απ' όσα άκουγε στο μάθημα των

Θρησκευτικών. Ένθουσιασμένος από την γνωριμία του με την Χριστιανική διδασκαλία ο μικρός άρχισε να μιλά γι' αυτά τα βιώματα και στους γονείς του. Μετά την πάροδο λίγων μηνών οί γονείς αποφάσισαν να κατηχηθούν και να βαπτισθούν Όρθόδοξοι. Φυσικά τους ακολούθησαν και τα τρία παιδιά τους. Ο μεγαλύτερος γιός, που είχε την αρχική πρωτοβουλία, επέλεξε τα νέα Χριστιανικά όνόματα, με τα όποια και οί πέντε αντικατέστησαν τα παλαιότερα μουσουλμανικά. Η πενταμελής οικογένεια τώρα λάμπει από χαρά και έχει πλήρως ένταχθεί στην κοινωνία του χωριού όπου διαμένει. Νά, λοιπόν, που το μάθημα των Θρησκευτικών μπορεί ακόμη και από το Δημοτικό Σχολείο να λειτουργήσει ιεραποστολικά. Κάποιοι από τους έτεροδόξους και άλλοθρησκους που ζουν στην χώρα μας μπορούν έτσι να βρουν τον δρόμο τους προς την Όρθοδοξία. Έννοείται ότι αυτό θα γίνεται πάντοτε άβιαστα με σεβασμό στην έλευθερία και στην προσωπικότητα του καθενός. Τα Όρθόδοξα Θρησκευτικά μαζί με τον έκκλησιασμό και την προαιρετική έξομολόγηση στα σχολεία τροφοδοτούν τα παιδιά μας με αντίσώματα κατά του πονηρού και των πάσης φύσεως παγίδων.

Μελέτες για το Μικρό Εύχολόγιο

Κληρικός με πολύπλευρη δραστηριότητα και στιβαρή μόρφωση ο π. Δημήτριος Τζέρπος, Λέκτωρ της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, προσφέρει άφειδως τις γνώσεις του και την πολύτιμη έμπειρία του κυρίως στον τομέα της Θεολογίας της Θείας Λατρείας. Έχουμε στα χέρια μας το καινούριο πόνημά του με τίτλο: «Ο Άγιασμός της ζωής των πιστών» και υπότιτλο: «Μελέτες επί των Ίερων Ακολουθιών του Μικρού Εύχολογίου». Έκυκλοφορήθη έντος του 2006 από τις Έκδόσεις ΤΗΝΟΣ και αριθμεί 230 σελίδες. Στον πρόλογο του ο συγγραφέας γράφει μεταξύ άλλων: «Στον παρόντα τόμο συνεκδίδονται όκτώ έπιμέρους μελέτες, οί όποιες συντάχτηκαν με άφορμή διάφορες άκαδημαϊκές ύποχρεώσεις του συγγραφέα. Όλες, όμως, οί μελέτες αυτές, καθεμιά σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, έχουν ως κοινό σημείο αναφοράς το περιεχό-

μενο του «Εύχολογίου», που ανήκει στα πρώτα λειτουργικά βιβλία της Εκκλησίας μας, και του όποιου την αρχαιότερη γνωστή μορφή μας διασώζει το περίφημο Εύχολόγιο του Σεραπίωνος (4ος αι.). Με μακρά έξελικτική διαδικασία, όπως μαρτυρείται από την χειρόγραφη παράδοση και τις πολυάριθμες έντυπες εκδόσεις, το βιβλίο αυτό αποτέλεσε τελικά ένα όγκώδη ιερό κώδικα, το «Μέγα Εύχολόγιο», στον όποιο είχε αποθησαυρισθεί όλόκληρη ή δια μέσου των αιώνων εύχολογική παραγωγή της Εκκλησίας μας. Τουτό, όμως, το κατέστησε τελικά δύσχρηστο στην καθημερινή λειτουργική πράξη, με τελικό αποτέλεσμα την για λόγους πρακτικούς διάσπασή του σε τέσσερα εύχρηστα λειτουργικά βιβλία, τα όποια είναι το Άρχιερατικό, το Ίερατικό, το Ίεροδιακονικό και το Μικρόν Εύχολόγιο ή Άγιασματάριον». Ένδεικτικά αναφέρουμε όρισμένους από τους τίτλους των δημοσιευμένων μελετημάτων: Σύμβολα και συμβολισμοί κατά την τέλεση του Όρθόδοξου Γάμου, Τα Άγιογραφικά Άναγνώσματα των Ίερων Μυστηρίων, Ο Ίερεύς ως Λειτουργός κ.ά. Ευχόμαστε στον π. Δημήτριο να συνεχίσει με την βοήθεια του Θεού να διακονεί δημιουργικά την Εκκλησία και την Έπιστήμη.

ΝΕΑ ΕΦ' ΑΠΑΞ

- Όνομ/νυμο: Π.Δ. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 15915 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 49.968,53.
- Όνομ/νυμο: Κ.Χ. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 15916 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 46.188,62.
- Όνομ/νυμο: Π.Σ. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 15917 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 49.797,32.
- Όνομ/νυμο: Κ.Κ. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 15920 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 34-1-6 / Ποσό Έφ' άπαξ: 42.686,17.
- Όνομ/νυμο: Α.Σ. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 15921 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 23-11-14 / Ποσό Έφ' άπαξ: 29.695,30.
- Όνομ/νυμο: Γ.Θ. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 15922 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 7 / Συντάξιμα έτη: 22-7-10 / Ποσό Έφ' άπαξ: 21.226,33.
- Όνομ/νυμο: Π.Φ. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 15923 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 34-0-15 / Ποσό Έφ' άπαξ: 41.855,30.
- Όνομ/νυμο: Τ.Χ. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 15924 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 47.938,54.
- Όνομ/νυμο: Β.Δ. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 15925 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 47.956,46.
- Όνομ/νυμο: Π.Δ. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 15926 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 47.938,54.
- Όνομ/νυμο: Σ.Χ. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 15927 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 31-2-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 34.323,49.
- Όνομ/νυμο: Μ.Σ. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 15928 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 27-11-1 / Ποσό Έφ' άπαξ: 32.082,81.
- Όνομ/νυμο: Μ.Α. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 15929 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 33-10-6 / Ποσό Έφ' άπαξ: 37.141,50.
- Όνομ/νυμο: Π.Κ. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 15930 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 33-8-15 / Ποσό Έφ' άπαξ: 41.348,24.
- Όνομ/νυμο: Μ.Γ. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 15931 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 33-8-2 / Ποσό Έφ' άπαξ: 36.032,61.
- Όνομ/νυμο: Χ.Α. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 15934 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 3 / Συντάξιμα έτη: 25-4-10 / Ποσό Έφ' άπαξ: 29.684,31.
- Όνομ/νυμο: Ρ.Π. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 15935 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 34-4-25 / Ποσό Έφ' άπαξ: 42.178,07.
- Όνομ/νυμο: Χ.Σ. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 15936 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 43.142,10.
- Όνομ/νυμο: Κ.Α. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 15937 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 4 / Συντάξιμα έτη: 27-7-16 / Ποσό Έφ' άπαξ: 28.132,55.
- Όνομ/νυμο: Κ.Ν. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 15938 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 48.476,95.
- Όνομ/νυμο: Τ.Ε. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 15940 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 7 / Συντάξιμα έτη: 13-2-27 / Ποσό Έφ' άπαξ: 14.516,94.
- Όνομ/νυμο: Μ.Α. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 15942 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 27-8-22 / Ποσό Έφ' άπαξ: 47.848,74.
- Όνομ/νυμο: Α.Θ. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 15943 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 49.226,18.
- Όνομ/νυμο: Δ.Β. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 15944 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 4 / Συντάξιμα έτη: 27-0-28 / Ποσό Έφ' άπαξ: 26.591,77.
- Όνομ/νυμο: Κ.Ε. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 15945 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 3 / Συντάξιμα έτη: 27-8-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 32.923,47.
- Όνομ/νυμο: Τ.Γ. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 15946 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 32-5-8 / Ποσό Έφ' άπαξ: 35.349,77.
- Όνομ/νυμο: Σ.Κ. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 15947 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 47.400,12.
- Όνομ/νυμο: Κ.Ε. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 15948 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 48.719,81.
- Όνομ/νυμο: Κ.Χ. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 15949 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 9 / Συντάξιμα έτη: 18-11-24 / Ποσό Έφ' άπαξ: 21.796,96.
- Όνομ/νυμο: Τ.Ι. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 15950 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 49.157,98.

ΒΙΒΛΙΟ

παρουσίαση

Μητροπολίτου Συληβρίας Αιμιλιανού Τιμιάδη ΙΕΡΕΥΣ, ΕΝΟΡΙΑ και ΑΝΑΝΕΩΣΗ

Σύγχρονες Ποιμαντικές
Προκλήσεις

“Ο Σεβ., γνωστός για την μακρόχρονη και καρποφόρα δραστηριότητά του στην υπηρεσία της Μεγάλης. του

Χριστού Έκκλησίας, έφησυχάζει τα τελευταία χρόνια στην Ι. Μ. Καλαβρύτων και Αιγιαλείας. Έξακολουθώντας να εργάζεται έντατικά σε προχωρημένη ηλικία, έχει να επιδείξει, εκτός των άλλων και μία σημαντική συγγραφική δραστηριότητα. Το τελευταίο βιβλίο του εκδόθηκε πρόσφατα από την Ι. Μ. Καλαβρύτων και

Αιγιαλείας. Μεταφράστηκε με επιτυχία από την άγγλική από τον κ. Σωτ. Γ. Πατρώνο, που είχε και την επίμελεια της έκδοσης. Το θέμα του είναι ή ανανέωση της ένοριακής ζωής, ή με θυσίες προσπάθεια να ξαναβρεί ή Ένορία τό πραγματικό της πρόσωπο. Η ύλη έχει έξαιρετικό ενδιαφέρον και έπικαιρότητα. Είναι κατανοημένη σε τρία μέρη και δομημένη με τρόπο ώστε να κατατοπίζει αλλά και να έρεθίζει πνευματικά τον αναγνώστη να λάβει ένεργό μέρος στο ένοριακό γίνεσθαι, είτε είναι κληρικός είτε λαϊκός, συνευνητοποιώντας τή σημασία της Ένορίας στην «έποχή της κευότητας». Τό α' μέρος έχει τίτλο «Ιερέας και Ένορία», τό β' «Η Έκκλησία έναντίον του σύγχρονου τρόπου ζωής» και τό γ' «Ένορία, Ίερωσύνη και Άνανέωση». Με λόγο σαφή και γλαφυρό, χωρίς περιτολογίες αλλά και αναλυτικό στα σημεία που ό Ποιμένας γνωρίζει καλά ότι έχουν ανάγκη ιδιαίτερης προσοχής, άπλώνει τή σκέψη του έτσι που να άγγίζει τον αναγνώστη, ειδικό και μή. Ένα πολύ ενδιαφέρον και χρήσιμο σε εύρύ επίπεδο ενδιαφερόντων βιβλίο, σε καιρούς, που παρά τις προσπάθειες, ή Ένορία, σε μεγάλο ποσοστό, δέν βρίσκεται στο επίπεδο που άπαιτείται, κι αυτό γιατί ενώ είναι υπόθεση συλλογική λείπει ή άλληθνη προσέγγιση μεταξύ των πιστών.

ΛΙΤΣΑ Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

ΔΙΣΚΟ

παρουσίαση

«ΑΙΝΟΣ ΘΕΩ ΤΩ ΕΝ ΤΡΙΑΔΙ» (Απάνθισμα Τριαδικών Ύμνων)

Η ύμνολογία της Όρθόδοξου Έκκλησίας είναι λατρευτική προσφορά προς τον Θεό, αλλά και μέσον διδασκαλίας των Άληθειών της Πίστεως. Τα θε-

όπνευστα ύμνογραφικά άριστουργήματα, περιβλημένα τό μυσταγωγικό θείο βυζαντινό μέλος, διακουούν τό έργο του άγιασμού των πιστών. Στην Άγία Τριάδα αναφέρονται οι ύμνοι της παρούσης έκδόσεως, τους όποιους ψάλλει ό χορός Μοναζουσών της Ι. Μ. Άγ. Στεφάνου Μετεώρων και περικλείουν όλη τήν όρθόδοξη Τριαδική Θεολογία. Η πίστη στον ένα Τριαδικό Θεό είναι ή κατά θεία άποκάλυψη βασική δογματική Άλήθεια της Άγίας μας

Έκκλησίας, θεμελιωμένη στην Άγία Γραφή και κεκρωμένη υπό των Θεοφόρων Πατέρων στις Οικουμενικές Συνόδους. «Ίσηγορούσα τοίς λόγοις των Προφητών, κλειών Άποστόλων τε και κηρύκων της Πίστεως», ή Έκκλησία, όμολογεί ένα Θεόν, «έν τρισί Προσώποις», Πατέρα, Υιόν και Άγιον Πνεύμα. Ο Θεός είναι μία ουσία (Τριάς όμοούσιος και άχώριστος), αλλά τρεις ύποστάσεις, τρία Πρόσωπα, ισοδύναμα, συναΐδια, συνάναρχα, με ιδιαίτερο τρόπο ύπάρξεως τό κάθε Πρόσωπο. Ο Πατήρ άναρχος και άγέννητος, ό Υιός γεννητός άνάρχως και προαιωνίως έκ του Πατρός και τό Άγιον Πνεύμα έκπορευτόν έκ του Πατρός. Ο Υιός και Λόγος του Θεού, ό Θεάνθρωπος Κύριος ήμών Ίησους Χριστός, προσέλαβεν έν χρόνω και έκ της Άειπαρθένου Μαρίας τήν ανθρώπινη φύση για να σώσει και θεώσει τον άνθρωπο. Τα τρία Πρόσωπα της Άγίας Τριάδος έχουν κοινή τήν άκτιστη θεία ουσία, άπρόσιτη και άκατάληπτη στους ανθρώπους και τους άγγέλους, κοινή και τήν άκτιστη ένεργεια. Διά των άκτίστων ένεργειών ή Άγία Τριάς δημιουργήσε, συνέχει και διακυβερνά τον κόσμο, συγκροτεί τήν Έκκλησία και κατεργάζεται με τά ιερά Μυστήρια τήν σωτηρία των πιστών.

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ ΠΟΛΥΖΩΤΗ

«Όστις θέλει όπισω μου ακολουθεΐν, άπαρνησάσθω έαντόν και άράτω τόν σταυρόν αύτοϋ...»

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΙΝ

(Μάρκ. 8,34)

Τήν Κυριακή μετά την Ύψωση του Τιμίου Σταυρού ή Έκκλησία μας μέ την ανάγνωση τής ευαγγελικής περικοπής προβάλλει τό περιεχόμενο και τό νόημα τής σταυρικής θυσίας του Χριστού και προτείνει τήν ένδεδειγμένη στάση που καλείται νά κρατήσει ό Χριστιανός για νά μπορέσει νά μετάσχει στη Βασιλεία των Ουρανών.

Ό Χριστός καλεί τόν άνθρωπο νά επιλέξει έλευθερα και νά τόν ακολουθήσει σέ μια πορεία άνηφορική και δύσκολη, σέ μια πορεία που στηρίζεται στην αγάπη και στην προσφορά, στην άπαρνηση του έγωισμού, σέ μια πορεία που οδηγεί στην έλευθερία. Στην ευαγγελική αύτη περικοπή ό Κύριος μάς φανερώνει ότι για νά μπορέσει ό πιστός νά Τόν ακολουθήσει χρειάζεται έλευθερα νά άρει τόν σταυρό του. Είναι ό μοναδικός τρόπος για νά βρει ό άνθρωπος τήν σωτηρία του και έτσι νά διασώσει τήν ύπαρξή του.

Κατά τούς Πατέρες τής Έκκλησίας μας, ή σταυρική θυσία και ή άνάσταση του Χριστού αποτελούν τό πρότυπο και τό παράδειγμα για τήν σωτηρία του ανθρώπου. Η άρση του προσωπικού μας σταυρού και ή βίωση τής αδυναμίας μας αποτελεί τήν προϋπόθεση για τήν μετοχή μας στην κοινωνία τής αγάπης του έν Τριάδι Θεού. Μέ τήν στάση αύτη ό άνθρωπος διασώζει τό είναι του, αλλά και αύτό που λέγεται ανθρωπιά του, γιατί επανέρχεται στην πριν από τήν Πτώση κατάσταση και άφθαρτίζει τήν ζωή του.

Στήν πατερική παράδοση τό νά άρει ό άνθρωπος τόν σταυρό του και νά ακολουθήσει τόν Χριστό αποτελεί μία άσκηση αγάπης και έλευθερίας. Προϋποθέτει τήν αγάπη γιατί αύτη σέ οδηγεί στην άπαρνηση του έγωισμού και στην κατάκτηση τής έλευθερίας. Γιατί έλευθερία είναι ή καθημερινή άρση του βαρύτατου σταυρού τής άμαρτίας. Τόν σταυρό τής αγάπης και τής θυσίας παραμέρισε ό άνθρωπος, περιφρονώντας τήν αγάπη του Θεού και αποκλειοντάς Τον από τήν ζωή, λησμόνησε τήν προσφορά και τήν θυσία για τόν συνάνθρωπο. Η λανθασμένη αύτη στάση οδηγεί στη βίωση τής φιλαυτίας, του έγωισμού. Σημαίνει τόν περιορισμό στα στενά όρια του έγώ, σημαίνει μια ζωή περιορισμέ-

Του Άρχιμ. Παντελεήμονος Μουτάφη, Πρωτοσυγκέλλου Ι. Μ. Ξάνθης

νη στη διακονία του έαυτού μας, σημαίνει μια ζωή μίζερη και φυλακισμένη.

Πρόκειται για μια θεώρηση και στάση ζωής που στοχεύει στο «έχειν», στην συσσώρευση αγαθών και όχι στο «είναι». Η αγωνιώδης προσπάθεια για τήν άπόκτηση υλικών αγαθών, προορισμένων μόνο για τήν προσωπική εύδαιμονία αποτελεί ζημία για τόν άνθρωπο, σημαίνει άπώλεια τής ψυχής του, άπώλεια τής πραγματικής ζωής. Αντίθετα, ή διαφύλαξη και ή διάσωση τής πραγματικής έν Χριστώ ζωής περνά μέσα από τήν αυταπάρνηση και τήν θυσία, περνά μέσα από τήν διακονία και τήν προσφορά στον συνάνθρωπο, περνά μέσα από τήν διάχυση τής αγάπης και τής καλωσύνης στον πλησίον.

Η θυσία και τό δόσιμο του έαυτού μας είναι μια πράξη έλευθερίας και ταυτοχρόνως μια πράξη έλευθερίας. Οί μάρτυρες τής πίστεώς μας, ακολουθώντας τό παράδειγμα του Θεανθρώπου Χριστού, από αγάπη για τόν άγωνοθέτη Χριστό άσκήθηκαν και μαρτύρησαν θεληματικά για τήν πίστη τους και ως άθλητές έλαβαν τόν στέφανον τής δόξης τής μετοχής στην Βασιλεία του Θεού, γινόμενοι πρότυπα και παραδείγματα για τά μέλη τής Έκκλησίας μας.

Αύτην τήν τελευταία σχέση μάς δίνει ό Κύριος τήν δυνατότητα νά οικοδομήσουμε. Μέ τήν σταυρική Του θυσία και στη συνέχεια μέ τήν Άνάστασή Του μάς προσφέρει τόν δρόμο που οδηγεί στην σωτηρία, στην Βασιλεία του Θεού. Τό σωτήριο φώς του Σταυρού καταναγάζει τήν ψυχή των πιστών και διαχέει τήν ύπομονή, τήν έγκαρτέρηση και τήν ταπείνωση του Κυρίου που φανερώνεται μέ τήν θυσία Του. Αύτη τήν ζωή, αυτόν τόν δρόμο μάς καλεί ό Χριστός νά ακολουθήσουμε και νά συμπορευθούμε. Είναι ένας δρόμος που περνά από τήν άρνηση του έγωισμού και από τήν προσφορά του καθεός μας στον συνάνθρωπό μας.

Ό Σεβ. Κασσαριανής κ. Δανηλ μέ τήν Ένορία των Άγ. Τριών Ίεραρχών Κασσαριανής στο όκταήμερο προσκύνημα σέ Ίεροσόλυμα και Ί.Μ. Σινά. Έδώ μέ τόν Πατριάρχη Ίεροσολύμων κ. Θεόφιλο (Ίούνιος 2006).

Στιγμιότυπο από τά έγκαΐνια των Παιδικών Κατασκυώσεων τής Ι.Μ. Φλωρίνης (17.07.06).

Περιφορά τής εικόνας του Άγ. Θεοδοσίου του Νέου του Ίαμαστικού κατά τήν έορτή του στην όμώνυμη Ί. Μονή (07.08.06).

Ό Σεβ. Άρχιεπίσκοπος Άμερικής κ. Δημήτριος προσερχόμενος στη Δοξολογία στον Ί. Ν. Κοιμήσεως τής Θεοτόκου Βαρθολομιού (08.08.06).

Ένα ακόμα στιγμιότυπο από τήν προσφορά ανθρωπιστικής βοήθειας στο Λίβανο από τόν Μακαριώτατο (19.08.06).

Στιγμιότυπο από τήν επίσκεψη του Μακ. κ. Χριστοδούλου στην Σταυρούπολη Ξάνθης (28.08.06).

ΠΑΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τοκ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.Α.Θ.
Αριθμός Άδειας
4026

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ίω. Γενναδίου 14 115-21 Άθηναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203

Λόγος ν, ακούς
Λόγος ν, ακούς
Λόγος ν, ακούς
Ραδιόφωνο

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2006

